

Møte onsdag den 14. april 2010 kl. 10

President: Øyvind Korsberg

Dagsorden (nr. 65):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representantene Sylvi Graham, Gjer-mund Hagesæter, Dagfinn Høybråten, Øyvind Vaksdal, Ingrid Heggø og Ola Borten Moe, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Hedmark fylke: Farahnaz Bahrami

For Hordaland fylke: Eivind Nævdal-Bolstad og Filip

Rygg

For Oppland fylke: Kristine Kvam

For Sogn og Fjordane fylke: Knut Magnus Olsen

For Troms fylke: Martin Henriksen

For Vestfold fylke: Heidi Ørnlo og Morten Stordalen

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Senterpartiets stortingsgruppe om velferdsper-misjon for representanten Jenny Klinge fra og med 14. april og inntil videre
- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Irene Lange Nordahl fra og med 14. april og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig beslut-tet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Møre og Romsdal fylke Ragn-hild Aarflot Kalland, og for Troms fylke Peter Ørebech, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Ragnhild Aarflot Kalland og Peter Øre-bech er til stede og vil ta sete.

Statsråd Anniken Huitfeldt overbrakte 16 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Linda C. Hofstad Helle-land vil framsette to representantforslag.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:05:13]: Jeg har gleden av å fremme et representantforslag fra stortings-representantene Olemic Thommessen, Sonja Irene Sjøli, Peter Skovholt Gitmark og meg selv om likebehandling av offentlige og private tilbydere av barnevernstjenester og etablering av en nettportal.

Så har jeg gleden av å fremme et annet representant-forslag, fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Sonja Irene Sjøli og meg selv, om en gjennomgang og styrking av tilsynsordningen i barnevernet.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:06:14]: På vegne av re-presentanten Borghild Tenden og meg sjøl vil jeg gjer-ne fremme et forslag om å innføre en fellesnordisk imamutdannelse.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden vil framsette to representantforslag.

Borghild Tenden (V) [10:06:36]: På vegne av repre-sentanten Trine Skei Grande og meg selv har jeg den glede å fremsette to representantforslag: et om tiltak for å øke bruken av elbiler, og et om et bedre kollektivtilbud i byområdene med hyppigere avganger og lavere takster.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på regle-mentsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:07:03]

Spørretime

– muntlig spørretime

– ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Grete Fare-mo, Erik Solheim og Anniken Huitfeldt vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representantene som i tillegg til de forhåndspå-meldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Da starter vi med første hovedspørsmål, fra represen-tanten Peter N. Myhre.

Peter N. Myhre (FrP) [10:07:54]: Mitt spørsmål går til forsvarsminister Grete Faremo.

Lørdag kunne vi på NRK se et innslag under vignet-ten: «Avslører sitt eget topphemmelige krigshovedkvarter – på nettet.» I innslaget fremkom det at med enkle søk på nettet finner man store mengder informasjon om det topphemmelige krigshovedkvarteret hvor Regjeringen og andre skal oppholde seg i tilfelle krig. På mandag kunne vi igjen se et lignende NRK-innslag, denne gangen om strengt hemmelige opplysninger som lå åpent tilgjengelig på Internett. Denne gangen var det om antall ansatte i Etter-retningstjenesten og om en rekke navn på nøkkelpersonell i tjenesten som lå åpent på nettet.

Det at denne typen sensitiv og detaljert informasjon er så lett tilgjengelig, vitner om liten sikkerhets- og trus-selorientert tankegang hos dem som er ansvarlige. At det er fagmiljøene selv som gjør slike tabber, er særdeles oppsiktsvekkende.

Hva er statsrådets reaksjon på at denne typen opplys-ninger er så lett tilgjengelig, og hva vil statsråden gjøre

for å rette opp den skaden som er skjedd, og forhindre at denne typen informasjon legges ut i det offentlige rom?

Statsråd Grete Faremo [10:09:08]: Det er fristende å komme med en liten bemerkning om at det er nesten hyggelig å være tilkalt til denne talerstol for å snakke om spørsmål knyttet til åpenhet i Forsvaret, kanskje til og med for stor åpenhet, med tanke på en del av de spørsmål jeg har fått om for stort hemmelighold knyttet til tjenester jeg har og har hatt ansvar for.

Først vil jeg si at Norge er et åpent samfunn. Forsvaret er en del av dette, men må likevel ta noen viktige forholdsregler og kanskje også kreve særløsninger på noen områder. Her snakker vi om rapportering av ordinære arbeidsgiver- og organisasjonsinformasjoner til statlige registre – informasjon og registrering som har aktverdige formål, som dekker både samfunnets behov for oversikt, arbeidsgivers behov for å sikre sin informasjon og ansattes behov for å sikre sine rettigheter gjennom informasjon som finnes i offentlige registre.

På tross av dette er det helt riktig som spøreren peker på: Det er et behov ikke minst for deler av Forsvaret for å sikre informasjonen på best mulig måte. Vi har så langt ikke funnet løsninger med enkeltregisterhavere knyttet til den utfordringen det ligger i også å kunne koble denne informasjonen. Det er det klart vi skal ta tak i, og dette vil fra min side selvsagt ha fokus. Vi må finne gode løsninger som sikrer både tjenesten og de enkelte som er involvert i f.eks. Etterretningstjenesten og andre deler av vår spesialstyrke.

Peter N. Myhre (FrP) [10:11:16]: Jeg er glad for at forsvarsministeren ikke løper sine byråkrater til unnsetning og forsvarer dem i tykt og tynt når det gjelder denne typen ting. Men det som forbauser meg, er at Regjeringen ikke har tatt et initiativ for å lage spesielle ordninger som gjelder skatteopplysninger og arbeidsgiveropplysninger for personell som er knyttet til denne typen tjenester. Det må det åpenbart være et behov for, siden informasjonen som ble sendt til Brønnøysund, og andre prosedyrer som har med skatte- og ansettelsesforhold å gjøre, kan bidra til at viktig og sensitiv informasjon kommer på avveier.

Da er spørsmålet mitt: Vil Regjeringen ta et initiativ for å lage særordninger for personell som er tilknyttet hemmelige tjenester, der hvor det ikke er bra at feil informasjon kommer på avveier?

Statsråd Grete Faremo [10:12:26]: Jeg er først og fremst opptatt av å finne en praktisk løsning for skjerming av de sensitive opplysningene som vi forvalter i Forsvarsdepartementet, og som vi har meldt inn i de forskjellige registre. Når vi så langt ikke har funnet en forståelse med den enkelte registreier, så vil jeg heller ikke utelukke at det kan utløse et initiativ som går utover Forsvarsdepartementets behov. Men i denne saken er det fra min side først og fremst viktig at vi finner en løsning for de deler av vår tjeneste som trenger det.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:13:26]: På meg virker det som om statsråden tar litt lett på denne saken. Det er klart at Norge skal være et åpent samfunn, det er noe som opposisjonen har etterlyst gang på gang – mer åpenhet, som man så fagert snakker om. Men her har vi altså et tilfelle hvor strengt gradert informasjon som absolutt ikke skulle havne på avveier, havnet på avveier. Det er den omvendte prosedyren av det som er Regjeringens egen læresetning.

Finnes det mer som ikke er avslørt av media i denne saken? Og vil statsråden nå – i og med at det er gjort uoppriktelig menneskelig og økonomisk skade – sørge for at Stortinget på egnet måte raskest mulig blir orientert om omfanget av denne fadese?

Statsråd Grete Faremo [10:14:26]: Jeg vil tilbakevise påstanden om at jeg tar lett på dette. Og når det gjelder angivelsen av mulige skadevirkninger av disse opplysningene, vet jeg heller ikke hvor representanten Kristiansen tar informasjonen fra.

Det som er viktig, sett fra mitt ståsted, er at vi har en teknologisk utvikling som for det første er en realitet, og som gir en mulighet for kobling av informasjon, som gir mulighet for å avdekke sensitive opplysninger der hvor det slett ikke skal skje. Det er viktig for meg at vi derfor finner løsninger på dette som både duger i en teknologisk virkelighet, og som har varighet i seg, som bl.a. også sikrer at ikke organisasjonsendringer, som også har vært en del av denne problemstillingen, gir mindre sikkerhet for skjerming av opplysningene.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:15:45]: Jeg må vel også si at jeg synes svarene fra forsvarsministeren tyder på at man ser litt trivielt på dette, at det er spørsmålet om at man sammenkobler registre, som er problemet. Problemet er jo at enkelte innenfor dem som har ansvar for dette, legger opplysninger til Riksarkivet som er åpne for allmennheten. Problemet er jo at man sender opplysninger til Brønnøysundregisteret om antall ansatte i E-tjenesten. Dette har ikke bare med sammenkobling av registre å gjøre. Jeg håper det heller ikke har å gjøre med at man for å la statsråden svare på åpenhet i Forsvaret sender den type opplysninger rundt omkring.

Så mitt spørsmål er: Er det regelverket det er noe galt med, eller er det forvaltningen av regelverket som har slått helt feil i denne saken?

Statsråd Grete Faremo [10:16:42]: Det må ikke herske noen misforståelse rundt at jeg tar dette alvorlig. Men jeg har lyst til å uttrykke en grunnleggende forståelse for behovet for å registrere forvaltningsinformasjon, og at teknologien faktisk gir mulighet for kobling av informasjon, som kanskje verken lovgiver eller andre som utvikler regelverk, så for seg da det ble gjort. Vi må derfor sørge

for å finne en praktisk løsning på denne utfordringen. Det vil jeg sørge for at blir gjort – at det blir tatt initiativ til å gjøre dette, også sammen med både registereiere og andre berørte.

Derfor å si at dette henger sammen med hvorvidt man tar det alvorlig eller ikke, blir etter min oppfatning ikke riktig. Vi må klare å finne løsninger som kobler de forskjellige hensynene, både til å få registrert riktig informasjon og til å etterleve de krav til åpenhet som også er stilt i denne sal knyttet til forvaltningsinformasjon, og så finne en skjermingsløsning for de opplysningene som trengs.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:18:04]: Også mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

Den prisen opposisjonen må betale for å ha en flertallsregjering, er tydeligvis at man ikke i noen spesielt stor grad blir involvert eller informert fra Regjeringens side. Det er et gjennomgående bilde, og særlig fra Forsvarsdepartementet, i disse tider. For en tid siden, rundt Skahsaken, fikk vi fra forsvarsministeren selv høre at det eksisterte en ukultur innad i Forsvaret. Vi har hatt dagens første spørsmål om krigshovedkvarter og det at man offentliggjør strengt gradert materiale rundt E-tjenesten osv. Vi ser en passiv tilnærming til å involvere Stortinget i hva man kan gjøre for å forbedre vilkårene.

Mitt hovedspørsmål går på dagens Aftenposten-opp-slag med referanse til tidligere forsvarssjef Sverre Diesen, som klart har advart på et veldig tidlig tidspunkt – like før han gikk av, for et halvt år siden – i et grunnleggende, omfattende notat til Forsvarsdepartementet mot det forhold at vi har en soldatutdanning i Norge som ikke holder mål. Han har pekt på dette meget omfattende. Daværende fremste rådgiver for Regjeringen slår fast at «når det blir alvor, så er bare de profesjonelle gode nok». Det får vi nå eksemplifisert ved at neste kontingent til Afghanistan stort sett bare kommer til å bestå av profesjonelle soldater. Han sier: «Etisk blir det galt å sende norske soldater i kamp mot langt bedre forberedte styrker.» Dette er en situasjon vi kan møte hjemme, og som vi definitivt kommer til å møte ute daglig.

Hvorfor tar ikke statsråden initiativ til å involvere Stortinget i en drøfting av hvordan vi kan forbedre førstegangstjenesten – ikke avskaffe, men forbedre ordningen?

Statsråd Grete Faremo [10:20:14]: For det første er det viktig for meg å slå fast at vi sender godt forberedte soldater til Afghanistan, og for det andre er det viktig for meg å slå fast at det er enighet i denne sal om verneplikten i Norge, og at de to spørsmålene ikke innebærer at vi kan kompromisere på kravene til forberedelse før utreise til internasjonale operasjoner. Forsvarets militære bidrag i Afghanistan i dag består i all hovedsak av befal og spesialister. Et eksempel på dette er det såkalte mentoreringslaget, som for det meste består av offiserer som skal veilede sine afghanske kolleger. Sammensetningen av vårt nåværende styrkebidrag tilsier derfor ikke noe stort bidrag av vanlige infanterisoldater, uansett bakgrunn. Dette er en

sak som har vært til behandling her i Stortinget både i fjor og i år, knyttet til hvordan sammensetningen av bidraget vårt til Afghanistan er, og hvordan det også har endret seg i den senere tid.

Soldater som har tjenestegjort i Afghanistan etter endt verneplikt, har normalt gjennomført full tolv måneders førstegangstjeneste, og så påfølgende tre–seks måneders såkalt misjonsspesifikk trening. Det innebærer at alle våre soldater, også de som ikke kommer fra profesjonelle enheter i Norge, vil være på et minst like høyt nivå som utenlandske profesjonelle soldater som blir sendt ut første gang.

Ivar Kristiansen (H) [10:22:13]: Jeg takker statsråden for svaret, men svaret er ikke spesielt tilfredsstillende. For vi er i en situasjon nå hvor vi rett og slett ikke har soldater som har avtjent førstegangstjeneste som kan sørge for at vi på en robust måte har kapasitet når de avgjørende situasjoner oppstår. Derfor sender vi nå i neste periode stort sett bare profesjonelle soldater ned til Afghanistan. Man kan jo faktisk lure på om Diesens meget alvorlige rapport, som er sendt statsråden for et halvt år siden, og som gjen-tas i dag i Aftenposten, er lagt til side, eller om også den er sendt til Riksarkivet, eller hvor den måtte befinne seg. Vi er bredt enige om dagens vernepliktsordning, men når den fremste rådgiveren tenner varsellampen, må vi være villig til å diskutere forbedringer av en situasjon som så til de grader er definert av tidligere forsvarssjef.

Vil statsråden ta et initiativ til å dele sine tanker om forbedringer med Stortinget?

Statsråd Grete Faremo [10:23:21]: Jeg oppfatter vel ikke at tidligere forsvarssjef Sverre Diesen her kommer med nye tanker. Jeg har vel også oppfattet det slik at forsvarssjefen har hatt en sentral rolle i forberedelsen av de sakene som også har vært til behandling i denne sal, f.eks. langtidspanen. Alle vesentlige sider, også de utfordringer og begrensninger som trekkes fram i Diesens betenkning, ble derfor grundig behandlet både i Regjeringen og her i Stortinget. Det var derfor jeg begynte mitt svar i stad med å si at denne diskusjonen ikke handler om å finne kompromisser på de krav til forberedelser som må gjøres av personell som sendes ut til de internasjonale operasjonene, og at vi likevel med dette kan opprettholde vårt ja til verneplikten.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Peter Skovholt Gitmark.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:24:35]: Det er en betydelig grad av selvmotsigelse mellom Regjeringens politikk og forsvarsministerens svar. På den ene siden har vi en tidligere forsvarssjef som sier at vi trenger mer profesjonelle soldater, for de har den kompetansen som skal til, og på den andre siden forsvarsministeren som sier at vi trenger også vernepliktige mannskaper. Men etter hvert som vi har sett Regjeringens reelle forsvarspolitik, med reelle kutt, med nedgang i antall øvingsdøgn, med en økt fokusering på teknologi som faktisk gjør at man trenger

sterkere grad av trening/øving, slår forsvarsministeren sine egne argumenter i hodet, og man ender opp med å styrke Diesens poenger knyttet til viktigheten av profesjonelle soldater.

Kjernen i spørsmålet går på hvordan forsvarsministeren har tenkt å snu egen politikk og øke både profesjonaliteten og treningen blant våre vernepliktige mannskaper, slik at de blir best mulig og også kan brukes i internasjonale operasjoner.

Statsråd Grete Faremo [10:25:41]: Det er litt rart å høre dette spørsmålet fra en representant fra Høyre, for Hæren har aldri vært så liten i antall som da Høyre gikk ut av regjeringkontorene i 2005. Men det jeg snakker om, er rett og slett behovet for å finne balanserte løsninger, hvor vi både bruker vervede og også tar vare på verneplikten. Det mener jeg vi både med erfaringen fra de bidragene vi har hatt, og de kontingentene vi nå setter sammen, har evnet å gjøre, og det må vi også evne å gjøre i fremtiden. Så utelukker ikke jeg at kravene til spisskompetanse i Forsvaret også kan øke antall vervede, og at vi også får en ny diskusjon om hva som er det riktige antallet i verneplikten. Men mitt utgangspunkt er at vi må evne å finne gode, balanserte løsninger og faktisk ha to tanker i hodet samtidig.

Presidenten: Peter N. Myhre – til oppfølgingsspørsmål.

Peter N. Myhre (FrP) [10:26:57]: Det er litt vanskelig å få tak på det forsvarsministeren her sier. For det første er det bekreftet her i dag fra forsvarsministeren at det nesten bare er spesialister og befal som brukes i operativ tjeneste i utenlandsoperasjoner. Videre er det slik at det bare er utenlandsoperasjoner som i dag er operativ tjeneste. Når vi ser at andre europeiske land nå har faset ut verneplikten og baserer seg på et profesjonelt forsvar, blir det rart – det blir merkelig – å få sammenheng i det når forsvarsministeren understreker at vernepliktsordningen skal videreføres, spesielt når avslutningen på det forrige svaret var at antall vervede styrker også skal økes. Det gir naturlig nok grunn til å spørre om hva man skal med en vernepliktshær når det bare er profesjonelle styrker og spesialister som benyttes i operativ tjeneste.

Statsråd Grete Faremo [10:28:05]: Nå sa jeg at de vernepliktige drar ut først etter at de også har operasjons-spesifikk trening. Jeg sa vel også at jeg ikke kan utelukke at Norge får flere vervede. Det andre poenget mitt er vel egentlig – det er riktig – at vi her har valgt en annen løsning enn f.eks. Sverige, som har avvirket vernepliktsordningen. Det er i så fall ikke første gangen vi velger en annen løsning enn svenskene. Jeg synes her igjen at det er viktig å finne gode løsninger for sammensetningen av bidraget vårt f.eks. til Afghanistan i lys av den oppgaven vi skal løse. Det er helt riktig at vi støtter sterkere opp om oppbygging av afghansk kapasitet, og at vi derfor har sendt ut en større andel velkvalifisert befal for å gjøre den jobben på en best mulig måte.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:17]: Jeg hadde egentlig tenkt å stille spørsmålet litt mer filosofisk, for jeg synes forsvarsministeren er veldig forsiktig i sine vurderinger, men la meg stille spørsmålet litt annerledes: Ut fra den tiden hun nå har vært forsvarsminister, ser hun behov for noen endringer i norsk politikk når det gjelder vernepliktsspørsmålet, med hensyn til våre internasjonale forpliktelser, som vi antakelig også vil påta oss i fremtiden? Ser hun noe i sammensetningen av vernepliktsstyrken som eventuelt bør tas opp til ny vurdering?

Statsråd Grete Faremo [10:29:59]: Jeg opplever verneplikten som solid forankret både i denne sal og i befolkningen. Jeg tror den også er sentral i – kall det – den kontrakten som Forsvaret bør og skal ha med samfunnet. At vi likevel har gjort justeringer i verneplikten for å tilpasse den de – kall det – faglige krav som stilles i lys av at Forsvaret har nye og moderne kapasiteter, er viktig. At vi har innrettet og dimensjonert verneplikten etter de ressurser som bevilges til Forsvaret, er også viktig og riktig.

Selv om jeg i det korte perspektivet ikke ser for meg en ny diskusjon om verneplikten og dens innhold, kan jeg selvsagt heller ikke utelukke at jeg vil kunne komme tilbake til denne sal med det, men som sagt ser jeg i dag ikke grunnlag for det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:31:03]: Mitt spørsmål går til miljøvernministeren. I januar 2008 ble klimaforliket inngått – et historisk og viktig forlik som tok sitt utgangspunkt i FN's klimapanelers kunnskap og konklusjoner. Vi ble enige om at den største innsatsen skulle vi gjøre hjemme, med en reduksjon på 12 millioner–14 millioner tonn CO₂-ekvivalenter når skogen holdes utenfor.

Gjennom Klimakur 2020 har Regjeringen fått en plukklister på 160 tiltak for å gjennomføre målsettingen i klimaforliket. Da statsråd Solheim mottok Klimakur 2020, sa statsråden om denne rapporten at den var et kvantesprang framover for klimapolitikken her til lands og det beste forskningsgrunnlaget som noensinne er gjort i hele verden.

Dette utsagnet forteller mye om hva Regjeringen mener om Klimakur, og også om hva miljøvernministeren tenker om Klimakur. 12 millioner–14 millioner tonn skal tas hjemme. Klimakur sier at 6 millioner av disse tonnene kan man ta gjennom samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak, eller til en kostnad som er lavere enn den framtidige kvoteprisen på 350 kr.

Dette må vi vel kunne si er lavhengende klimafrukter, eller, som statsråden selv sier, det er vel et kvantesprang hvis vi setter i verk disse 6 millioner tonn-tiltakene for å redusere.

Det er vel lurt å begynne med dette, så mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden begynne med de enkleste og billigste tiltakene, og vil disse bli forelagt Stortinget raskt

og før klimameldingen, slik at vi kan komme i gang med jobben? For det er vel ingen tid å miste for å gjøre dette store kvantespranget.

Statsråd Erik Solheim [10:33:21]: La meg først få takke Line Henriette Hjemdal for å ta opp et veldig viktig spørsmål.

Klimakur legger et helt nytt grunnlag for fornuftig klimadiskusjon i Norge. Så langt har det vært altfor lite debatt rundt Klimakurs utredning. Det er etter min mening veldig skadelig, for hvis det blir lite debatt nå, betyr det bare at vi skyver debatten foran oss til det øyeblikk vi skal ta de ulike beslutningene.

Jeg tror vi allerede nå kan forskuttere at det ikke kommer til å bli en enkel sak å gjennomføre tiltakene i Klimakur, uansett hvilken del av menyen vi velger, for nær sagt alle tiltak som er fornuftige for helheten, som er fornuftige for Norge, og som er fornuftige for verden, vil støte på en eller annen særinteresse som vil være skeptisk til akkurat *det* tiltaket, men være for mange av de andre. Så det kommer til å bli en tøff runde når vi skal gjennomføre Klimakur. Derfor bør vi starte debatten nå, som det sies her, og ikke vente til 2011, da den fulle debatten i Stortinget vil komme.

Jeg er enig i utgangspunktet til spørderen, nemlig at det er fornuftig å ta de billigste og enkleste tiltakene først og de andre etter hvert. Regjeringen vil selvsagt fortløpende komme tilbake til Stortinget med tiltak som vi mener er kommet så langt i utredning at de er mulig å gjennomføre.

Jeg har også den innstilling at det vil være en stor styrke for klimapolitikken om vi etter denne runden med Klimakur kan klare å gjøre det samme som vi gjorde forrige gang, nemlig finne fram til et bredt forlik i Stortinget. Men det vil altså være på basis av at Regjeringen fortløpende legger fram tiltak. Vi legger fram en stortingsmelding i 2011. Da får vi den fulle debatten i Stortinget. Forhåpentlig kan denne meldingen legge grunnlaget for et nytt klimaforlik som vil spikre fast hva vi skal gjøre på hjemmebane fram mot 2020.

Så skal vi også gjøre masse utlandet. Det er ingen motsetning mellom hva vi gjør hjemme, og hva vi gjør ute.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:35:24]: Jeg takker statsråden for svaret. For Kristelig Folkeparti handler dette om å være de gode forvalterne, om å bruke de ressursene vi har i landet, og om å utvikle teknologi. Kristelig Folkeparti har gjort en innsats på dette området før, og vi skal gjerne være med og dra debatten videre.

Men det dreier seg ikke bare om debatten, det dreier seg om de tiltakene som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, og som er av en billig karakter. Det er doubling av sykkelandelen, det er elektrifisering av bilparken, det er innfasing av gassferjer, bare for å nevne tre av tiltakene Klimakur peker på.

Stortinget vil nok på et senere tidspunkt få seg forelagt saker om dette, men jeg kan ikke tolke statsråden noe annerledes enn at når han sier at han fortløpende vil følge opp dette, ja, så vil dette også komme i budsjettet for 2011, slik at tiltak som er nevnt under denne katego-

rien, vil kunne settes i gang allerede i løpet av 2012, fordi dette er viktige tiltak, og kvantesprangstiltak.

Statsråd Erik Solheim [10:36:31]: Når det gjelder de tiltakene som foreslås her, er vi allerede i gang med innfasing av elbiler. Det bygges nå ladestasjoner mange steder i landet. Og selvsagt gjøres det et enda viktigere arbeid, nemlig i bilindustrien, for å utvikle batterier som varer lenger, og som kan lades raskere, noe som er forutsetningen for virkelig å rulle ut elbilen i et masseomfang.

Sykkelveier ligger, som spørderen selvsagt vet, under samferdselsministeren, men også på det punktet gjøres det en hel del.

Når det gjelder gassferjer, tas det positive initiativ av enkeltstående rederier i Norge, som Eidesvik Offshore, f.eks., som jo har bygd gassferjer. Men vi vil definitivt se på hva vi kan gjøre for å påskynde en raskere utvikling av det for større deler av næringen.

La meg bare til slutt si at Regjeringen ser på Kristelig Folkeparti som en veldig god alliert i klimapolitikken, en nyttig pådriver som av og til er kommet i et selskap med folk som er mindre interessert i klimapolitikken Kristelig Folkeparti har. Fra Regjeringens side er vi i hvert fall veldig tilfreds med samarbeidet med Kristelig Folkeparti om dette.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Filip Rygg.

Filip Rygg (KrF) [10:37:50]: Som vararepresentant for Hordaland og som bergenser har jeg med glede registrert at mange av de tiltakene som har betydning for miljø og framkommelighet i storbyene, også regnes for å være svært lønnsomme samfunnsøkonomisk.

De aller mest lønnsomme tiltakene i Klimakur er økt satsing på kollektivtilbud i de seks største byene samt utbygging av et sammenhengende hovednett for sykkeltrafikk, som også statsråden var inne på. Disse tiltakene er beregnet å gi en samfunnsøkonomisk gevinst på 9 000–25 000 kr pr. tonn CO₂. Gevinsten vil i hovedsak skyldes nytten av et bedre tilbud for kollektivtrafikanterne.

Fullføring av hovedsykkelveinettet i storbyene er i første rekke et statlig ansvar, og jeg vil gjerne fortsette litt med tanke på budsjett. Hva tenker Regjeringen om budsjettet? Vil miljøvernministeren kunne love Stortinget å følge opp disse konkrete tiltakene i det kommende budsjettet?

Statsråd Erik Solheim [10:38:47]: Jeg vet ikke hvor ofte spørderen har opplevd at statsråder et halvt år før budsjettet blir lagt fram, forskutterer konklusjonene i det. Det skjedde ikke ofte i min tid som stortingsrepresentant – og det kan selvsagt heller ikke jeg gjøre. Alle vet at det budsjettet som kommer til høsten, vil bli et trangt budsjett, hvor det ikke blir gigantiske satsinger på mange områder, men hvor man vil ha som hovedformål å stabilisere norsk økonomi. Så er jeg interessert i, innenfor den rammen, å få til mange av de tingene spørderen etterspør.

La meg også peke på at det skjer positive ting. Jeg tror

jeg har vært i Bergen – som ble nevnt her – hver valgkamp siden 1814. Hver gang tok jeg til orde for bybane. Til slutt ga jeg opp saken, jeg trodde ikke lenger det var mulig å få det til. Men 22. juni i år åpnes altså første strekning av bybanen i Bergen. Gratulerer til Bergen med det! Det må være starten på utbyggingen av et mye større bybanenett i Bergen, og selvsagt må statlige myndigheter, i en eller annen form for et framtidig spleiselag med andre, stille opp når det gjelder utviklingen av det.

Presidenten: Presidenten registrerer at statsråden har drevet valgkamp svært lenge. (Munterhet i salen)
Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:40:03]: God klimapolitikk handler ikke bare om å være den som skriker høyest, det handler om å være den som kommer med de mest realistiske og gjennomførbare forslagene.

Når en ser på Klimakur, forutsetter Klimakur at en skal CO₂-rense Kårstø, noe Regjeringen foreløpig har utsatt. Det vil bety at kostnadene med å innfri klimaforliket vil måtte bli enda høyere, fordi en må iverksette andre tiltak i stedet. Det samme gjelder hvis en utsetter Mongstad.

Når det gjelder satsingen på biodrivstoff, forutsetter Klimakur at det er den satsingen på transportsektoren som vil gi størst gevinst. Men gevinsten oppnår en fordi CO₂-utslippene ved produksjon tillegges andre lands regnskaper, mens en regner alle gevinstene inn i det norske regnskapet – en bare flytter utslippene. Det er ikke god klimapolitikk.

Det som er et faktum, er at en ikke klarer å innfri klimaforliket og samtidig gjøre det statsråden nettopp sa, iverksette de gode, kostnadseffektive og billige tiltakene. Enten vil det bli himla kostbart, eller en må bryte klimaforliket. Og da er spørsmålet: Står statsråden fast på klimaforlikets krav om å kutte 15–17 millioner tonn nasjonalt, eller vil han være mer pragmatisk og gjøre det som er fornuftig hjemme – og resten ute?

Statsråd Erik Solheim [10:41:13]: Én ting jeg er enig i når det gjelder Fremskrittspartiets retorikk, er at det er ikke om å gjøre å skrike høyest, men å få til praktiske tiltak. Jeg skulle ønske Fremskrittspartiet ofte var en bedre partner med hensyn til å gjennomføre tiltak som vil virke.

Selvsagt står Regjeringen fast på klimaforliket, selvsagt skal vi gjennomføre det. Og det er fordi troverdighet internasjonalt – ved å gjennomføre veldig mye av det som Fremskrittspartiet, muligens, støtter at vi gjør internasjonalt – forutsetter at vi gjør noe hjemme, ellers er det ingen som vil ha tiltro til hva vi gjør ute.

Men for å ta opp hansken: En av de reelle utfordringene som Solvik-Olsen tar opp, gjelder biodrivstoff. Der ligger det i Klimakurs papirer en mulig norsk reduksjon på – hvis jeg ikke husker feil – 2 millioner tonn. Men det er også riktig at det vil føre til en økning – ikke like stor – i utslippene i andre land. Hvordan dette skal veies mot hverandre, er en av de mange debattene vi er nødt til å ta når det gjelder klimaforliket. Utslippsreduksjoner hjemme som fører til utslippsøkninger andre steder, kan

selvsagt ikke bare regnes som en ren utslippsreduksjon i Norge, man må se på helheten.

Presidenten: Bjørn Lødemel – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørn Lødemel (H) [10:42:29]: Det er interessant å høre at statsråden ønsker meir debatt om Klimakur. Det har jo Regjeringa alle moglegheiter til. Spørsmålet er om det er intern strid i Regjeringa som gjer at den diskusjonen ikkje kjem.

Klimaforliket er grunnlaget for klimapolitikken. Det er takk vere avtalepartnerane i Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti at Regjeringa har kunna føre ein offensiv klimapolitikk. Men dette er berre på papiret. Det er Regjeringa som har ansvaret for å følgje opp klimaforliket. Dessverre har Regjeringa mykje å svare for i klimapolitikken innanlands. Klimameldinga er utsett til 2011. Tidenes månelanding med fullskala reinsing på Mongstad er utsett på ubestemd tid. Av kvotekjøpa som er gjorde, er det vel berre skogplanting på New Zealand som er godkjend. Når skal vi få sjå at Regjeringa følgjer opp alle punkta i klimaforliket?

Statsråd Erik Solheim [10:43:20]: Regjeringen er i full gang med å gjennomføre alle punkter i klimaforliket. Når Høyre har forsøkt å gjøre forskjellige former for spagat for å få det til å se ut som om vi ikke gjør det, har man endt opp med absolutte bagateller. Vi står på for å gjennomføre hvert eneste punkt i klimaforliket, men noen av spørsmålene krever grundig arbeid.

La meg, av alt det som nevnes her, ta Mongstad. Det er ikke slik at Regjeringen har utsatt Mongstad på ubestemt tid, men det er slik at man kan ikke vedta det eksakte tidspunktet for når teknologi blir utviklet. Jeg har tidligere i denne sal henvist til et veldig godt slagord Fremskrittspartiet hadde en gang: Framtiden skapes, den vedtas ikke. Det er ikke mulig å vedta det absolutte tidspunktet for suksess på Mongstad, men det er mulig å snu seg rundt hver dag for å dytte på for å få det til. Det er det Regjeringen gjør, og vi vil selvfølgelig komme tilbake til Stortinget med eksakte tidspunkter for når vi tror det er mulig å nå de forskjellige punktene i innfasingen av fullskala reinsing på Mongstad.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:44:30]: Kort oppsummert: Vi har under den rød-grønne regjeringen opplevd at vindkraftmålet har blitt vraket. Det har blitt billigere for en del industri å forurense. Det er satsset på bruk av mobile gasskraftverk, og det er innført avgift på biodiesel. Så mitt første spørsmål er: Hvordan harmonerer dette med målet om en betydelig reduksjon gjennom nasjonale tiltak, slik det er nedfelt i klimaforliket?

Mitt neste spørsmål gjelder: Statsråden sa til Line Henriette Hjemdal her i sted at han fortløpende vil komme til Stortinget med tiltak. Mitt andre spørsmål

er da: Vil dette skje allerede i forbindelse med neste budsjett?

Statsråd Erik Solheim [10:45:16]: Som jeg sa til en tidligere spørrer: Det er ikke god kutyme i Stortinget å forutsi nøyaktig hva man skal komme med i framtidige budsjetter, så det er jeg ikke i stand til å gjøre. Så kom det en lang liste over tiltak som det er umulig å svare på i løpet av ett minutt. Jeg svarer gjerne på hvert enkelt av dem, men det krever mer enn ett minutt.

Det grunnleggende er at Klimakur gir oss rammen for å se helheten med tanke på hva som er fornuftig å gjøre i Norge, hva som er mulig å gjøre i Norge raskt, relativt billig og relativt enkelt, hva som vil kreve større omlegginger, f.eks. i norsk samferdsel, norsk landbruk eller i norsk industri, og som man derfor må starte med nå, men som man ikke vil få se full uttelling av, fram mot 2020.

Jeg skal avstå fra billig polemikk om hvor mye som skjedde på dette området under Bondevik-regjeringens tid. Jeg tror alle vet at det har skjedd kolossalt mye mer nå, men vi er på ingen måte fornøyd, og vi skal fortsette med å holde et høyt tempo for å nå de målene som ligger i klimaforliket, og for å sette nye og skjerpede mål i årene framover.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:46:15]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

I fem år har Regjeringen lovet å utvide nødvergeretten, der dyreeiere skal kunne beskytte sine husdyr og hunder mot angrep fra rovdyr. Det skjedde ingenting i forrige periode, men da den nye Soria Moria-erklæringen ble lagt fram høsten 2009, kom det fram at det skulle bli en lavere terskel for å felle ulv og bjørn som gjør skade.

Nestleder i Senterpartiet uttalte da til avisen Østlendingen at man var godt fornøyd med resultatet hva rovdyr angikk:

«(...) at det skal bli lettere å ta ut skadedyr, og at bestandsmålene skal diskuteres.»

Fremskrittspartiet støtter denne tilnærmingen. Dyreeiere må få beskytte sine dyr uten at man blir fengslet, slik vi har sett noen eksempler på de siste årene.

I Nationen den siste uken har det derimot vært mulig å lese en rekke oppslag der de nye reglene for nødverge som er lagt fram av Regjeringen, høster skarp kritikk. Regjeringen lovte en forenkling og liberalisering. Ingen av disse punktene blir ivaretatt, mener de berørte aktørene.

I Nationen 8. april sier til og med Senterpartiet at lovforslaget er uklart, men ville da presisere forslaget gjennom merknader. En jurist sa at det nytter ikke å presisere en lov gjennom merknader – man må gjøre endringene i loven.

I Nationen 10. april går dermed Senterpartiets Erling Sande ett skritt videre, og sier at Regjeringens forslag må tilbake til embetsverket for ny vurdering. Det som det reageres på, er bl.a. at det settes inn nye kriterier for hvilke situasjoner som skal vurderes. En skal som dyreeier vurdere bestandsmålene til det dyret som angriper, før man

eventuelt løsner skudd. Man skal vurdere hvor høyt gjerdet rundt området er før man eventuelt løsner skudd. Det omtales som virkelighetsfjernt, det omtales som skrivebordslov, og en hel nasjon gremmes.

Vil statsråden gjøre slik Senterpartiet ønsker: ta saken tilbake og klargjøre nødvergeretten i tråd med løftene fra Soria Moria-erklæringen?

Statsråd Erik Solheim [10:48:44]: La oss starte med det som er utgangspunktet, nemlig at Stortinget har fattet et vedtak om rovdyrpolitikken, jeg tror det var i 2004 – rovdyrforliket – som fastslår at vi skal ha en dobbelt målsetting i Norge. Det er en dobbelt målsetting om å ha rovdyr i norsk natur, og om å ha beitebruk i norsk natur. Det er en veldig krevende dobbelt målsetting, og som – med respekt å melde – veldig få andre land har. Grunnen til at det er langt færre konflikter rundt rovdyrpolitikken i Sverige f.eks., er at Sverige, for alle praktiske formål, har en enkeltmålsetting bare om rovdyr, og ikke om beitebruk.

Det at det er konflikter rundt dette, er naturlig, og noen av konfliktene skyldes også at politikken lykkes. Vi har fått vesentlig flere rovdyr i norsk natur samtidig som vi opprettholder beitebruket, og det har skapt flere konflikter.

19. februar fremmet Regjeringen for Stortinget forslag til endringer i nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven. Det forslaget innebærer, som også Solvik-Olsen var inne på, at dersom bestanden av jerv, gaupe og bjørn i en treårsperiode har vært klart over bestandsmålet som er fastsatt av Stortinget, skal adgangen til å felle disse artene kunne utvides. Men dette er veldig vanskelige avveininger.

Jeg baserer politikken på at jeg er helt sikker på at det er et veldig bredt flertall i Norge som ønsker denne dobbelte målsettingen. Det er det den amerikanske visepresidenten Spiro Agnew en gang kalte «the silent majority» – det tause flertall. Det er ikke dem vi hører mest fra i debatten, vi hører mest fra ytterpunktene. Men jeg er helt sikker på at det er dundrende flertall for – alle meningsmålinger viser også det – Regjeringens politikk om å opprettholde denne dobbelte målsettingen. Fremskrittspartiet var uenig i denne dobbelte målsettingen den gangen Stortinget fattet dette vedtaket, og er det fortsatt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:40]: Jeg oppfatter det statsråden her sier, som en kontant avvising av det Senterpartiet i media har sagt de vil, nemlig å få en presisering av lovverket – få en tydeliggjøring av det. For dobbelt målsetting er et problem, fordi rovdyr ikke kjenner politiske vedtak.

Det å ha en dobbelt målsetting har medført at Regjeringen har en tvetydig politikk. Det er ikke til fordel for dyreeierne. Derfor, forstår vi, har Senterpartiet nå, med Fremskrittspartiets støtte, ønsket en presisering, nettopp slik at vi unngår at saueiere blir satt i fengsel fordi de har skutt en bjørn som har angrepet dyrene deres. Jeg er litt skuffet over at statsråden ikke ser den problematikken, at det er menneskelige konsekvenser som følge av en utydelig politikk fra Regjeringen.

Svenskene endret sin nødvergeparagraf for et par år siden. Det har ikke medført økt felling rovdyr, men det

har medført veldig klare og enkle regler som de skal forholde seg til. Det er ikke mulig for en dyreeier å vurdere alle premissene i Regjeringens politikk.

Jeg spør igjen: Vil statsråden gå tilbake til embetsverket sitt, ta en gjennomgang, og få en lov i tråd med det Senterpartiet vil?

Statsråd Erik Solheim [10:51:50]: Nå snakker Solvik-Olsen mot bedre vitende, må det være. Det er ikke slik at det er forbud mot å skyte en bjørn i et angrep, slik det framstilles her. Det er full anledning til det når det er i en akutt situasjon.

Det som er dilemmaet, og som jeg tror alle må erkjenne, er at den dobbelte målsettingen er en vanskelig utfordring som det er vanskelig å få til å fungere. Det er en enkel ting hvis man bare skal ha sauehold i distriktene. Det er en enkel ting hvis man bare skal ha rovdyr, men det er vanskelig å få til kombinasjonen av de to.

Men det er altså et dundrende flertall i Norge, det er et stort flertall i denne salen og det er en samstemt regjering som ønsker å opprettholde denne dobbelte målsettingen. Det baserer vi politikken på, og så forsøker vi å ta de mange utfordringene og avveiningene som er i denne saken, på den basis.

Jeg skal om en måned til Hedmark – jeg hadde besøk av en stor delegasjon fra Hedmark bare for noen uker siden – for å være i tett dialog med dyreeiere, de ulike sau- og geitavlslagene og andre interessegrupper i Hedmark for å utforme politikken mest mulig presist.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Morten Ørsal Johansen.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:53:18]: Den loven som muligens blir innført, gjør det vanskeligere og det må foretas mange vurderinger for at det skal være mulig å felle et rovdyr. Hovedspørsmålsstilleren var inne på noe av det, bl.a. det med gjerder og vurdering av bestandsmålet.

Det som er det største problemet, er nettopp de vurderingene som skal foretas. Ser ikke statsråden at de som blir utsatt for angrep og som skal stå og vurdere en slik situasjon, får problemer med å vurdere hvor akutt situasjonen egentlig er? Et ulveangrep, eller bjørnangrep for den saks skyld, skjer hurtig, og du har ikke tid til å lese mange paragrafer og studere deg gjennom en veiledning som tar lang tid. Ser ikke statsråden at det er et problem å vurdere en slik akutt situasjon, og hvordan ser statsråden at en akutt situasjon skal kunne vurderes?

Statsråd Erik Solheim [10:54:27]: Selvsagt er det dilemmaer for mennesker som står i en slik situasjon. Det er ingen måter å avvise det på. Men det er altså anledning til å felle et rovdyr i et angrep.

Men igjen, for å komme tilbake til hovedsaken, Fremskrittspartiet er uenig i den norske rovdyrpolitikken, som et bredt flertall i Stortinget står bak, som Regjeringen står bak, og som jeg tror veldig mange av Fremskrittspartiets velgere – ikke de som roper høyest – også vil være enig med oss i, nemlig at vi ønsker rovdyr.

Vi har internasjonale forpliktelser til å ta vare på rovdyr. Jeg tror kommende generasjoner i Norge veldig gjerne vil at vi skal kunne ha bjørn, ulv, kongeørn og andre rovdyr i norsk natur. Men vi klarer ikke å få det til hvis vi ikke går inn i de konkrete situasjonene og finner praktiske løsninger – heller det enn at vi for alle praktiske formål sier at vi skal ikke ha rovdyr i norsk natur, som er konklusjonene på det Fremskrittspartiet tar opp gang etter gang i Stortinget. Her er det en saklig uenighet mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet. Så skal vi ha en tettest mulig dialog med dyreeiere for å få det til å gå rundt. Denne regjeringen har mangedoblet innsatsen når det gjelder rovdyrkonfliktdeponerende tiltak, i forhold til den regjeringen Fremskrittspartiet støttet.

Presidenten: Bjørn Lødemel – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørn Lødemel (H) [10:55:47]: Ei anna side av same sak gjeld nødverje for hund. På strekinga mellom Halden og Trysil har det vorte rapportert om ulv som angrip og drep hund. På Bokerød i Østfold vart ein hund drepen av ulv nær heimen, på tunet. Det var borna i familien som fann hunden. Ulven hadde gått forbi tidlegare på dagen, og han var forsøkt skremt bort. Den 11. oktober vart det drepen ein elghund i Halden, 10 m frå eigaren. Han hadde gevær og skaut varselskot, men ulven fortsette og drap hunden.

Kan statsråden forstå den fortvilninga som borna og familien på Bokerød følte då dei fann familiehunden sin drepen og den avmakta hundeeigaren i Halden følte då han såg sin kjære hund bli drepen rett framfor seg? Kva vil statsråden gjere for at hundeeigarar kan forsvare sine firbeinte familievener?

Statsråd Erik Solheim [10:56:38]: På spørsmål om jeg kan forstå den fortvilelsen, er svaret veldig enkelt: Ja. Jeg har ikke noen problemer med å forstå den fortvilelsen. Jeg har ikke noen problemer med å forstå fortvilelsen hos f.eks. saueiere i Hedmark, som jeg har møtt mange av, og reneiere fra Nord-Trøndelag og andre steder, som opplever at en del av deres husdyr blir drept av rovdyr. Jeg har ingen vanskeligheter med å forstå fortvilelsen. Ingen synes det er hyggelig å se sauekadavre eller døde hunder i norsk natur.

Men igjen: Vi har en dobbelt målsetting, som også Høyre var enig i – jeg er veldig glad for at spøreren ikke går til angrep på den – om å få til begge disse tingene: både rovdyr og utmarksbeite.

Når det gjelder det spesifikke om nødvergeparagraf for hund, ønsker vi nå å se veldig nøye på de svenske erfaringene med dette, og kommer tilbake til Stortinget med det spørsmålet etter at vi har studert de svenske erfaringene grundig.

Presidenten: Line Henriette Hemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hemdal (KrF) [10:57:37]: Etter å ha hørt de siste minutters debatt kunne kanskje en idé være

å innføre et nytt nødnummer. Det ville kanskje være et enklere tiltak enn alt det andre Regjeringen har foreslått.

Den dobbelte målsettingen gir noen utfordringer. Det har også statsråden sagt. Da er det viktig at vi går inn med konfliktdependende tiltak. Et av de enkleste konfliktdependende tiltak som er innenfor dette feltet som gjelder nødverge for hund, er at man ved direkte angrep på hunden skal kunne forsvare hunden sin.

Så sier statsråden nå at man skal se på Sverige. Ja, svenskene har innført dette, og Regjeringen har kunnet se på dette i fire og et halvt år. Nå skal man bruke enda lengre tid for å se på de svenske erfaringene. De svenske erfaringene har vært så gode at en midlertidig forskrift har blitt en endelig forskrift. Man klarer å bruke lovverket og forskriftene slik at konfliktene blir mindre, og rovdirene får lov til å leve. Hvorfor bruker man så lang tid?

Statsråd Erik Solheim [10:58:49]: Når det gjelder de svenske erfaringene, føler jeg at jeg allerede har svart på det. Vi skal studere de svenske erfaringene grundig. Det er også selvfølgelig trekk ved Sverige som er forskjellig fra Norge, bl.a. at Sverige har en stor utmarksnæring, og hund brukes ofte i utmarksnæringsøyemed. Så det er ting ved Sverige som er forskjellig fra Norge. Vi skal se grundig på dette og så komme tilbake til spørsmålet om hund.

Når det gjelder nytt nødnummer, som ble nevnt, vil jeg si at det er langt på vei hva vi forsøker å gjennomføre. Denne regjeringen har mangedoblet utgiftene til konfliktdependende tiltak i rovdyrpolitikken. Blant dem er større bruk av profesjonelle som går inn i situasjonene. I Hedmark, som er det fylket hvor det er størst konflikter rundt rovdyr, men også i Nord-Trøndelag og for den del i Østfold og andre steder – men Hedmark har hatt de største konfliktene – forsøker vi nå å få til en raskere innsats av profesjonelle i situasjoner hvor det er påkrevd, slik at folk ikke skal måtte vente lenge på det.

Presidenten: Vi går da videre til siste hovedspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [11:00:00]: Mitt spørsmål går til kulturministeren.

Det er slik at Store norske leksikon har vært en sak ikke bare i de siste ukene, men i og for seg i mange år, tilbake i flere regjeringerperioder. Tidligere statsråd Kristin Clemet hadde den på sitt bord, og valgte da ikke å gi støtte til videre drift etter en søknad fra Kunnskapsforlaget om fortsatt å gi ut leksikonet.

Den gangen var jo diskusjonen en litt annen enn i dag. Det var en del erfaringer vi da ikke hadde høstet. Den gangen tenkte man at det skulle vokse frem et marked her, at det skulle være flere aktører som ville konkurrere om å gi gode tilbud, og at man kanskje ut fra universitetsmiljøene eller ut fra kommersielle sammenhenger – det var flere mulige markedsaktører som man da tenkte seg – skulle arbeide med kunnskapsformidling, også med den kvalitet som det stilles til et leksikon. Så har årene som har gått siden da, lært oss noe annet, i hvert fall slik jeg kan se dette. Det er ikke så mange andre aktører som leverer et produkt som er kvalitetssikret, som er basert på en redak-

sjonell tenkning med utgangspunkt i norske forhold. Vi ser at markedslovene i cyberspace er omtrent de samme som markedslovene ellers. Det betyr, i hvert fall etter min vurdering, at vi ikke har noe fungerende marked på dette området. Hvis det er riktig, burde alt ligge til rette for at vi seriøst vurderte om dette leksikonet representerer en verdi vi vil bringe videre.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva er hennes analyse av markedssituasjonen som knytter seg til denne problemstillingen?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:02:09]: Denne situasjonen som Store norske leksikon står oppe i, analyserer de nå selv. De overfører nå kunnskapen til en stiftelse. De har signalisert at det vil få støtte fra bl.a. Stiftelsen Fritt Ord og Sparebankstiftelsen. Så vil de vurdere situasjonen med tanke på om det er mulig med videre drift. Det jeg har signalisert, er at Nasjonalbiblioteket kan spille en rolle i en slik sammenheng. De har jo tidligere på sine sider tatt vare på et leksikon fra 1911, slik at det kan være et aktuelt mulig samarbeid.

Det som skiller Store norske leksikon fra bl.a. Wikipedia, er at bidragsyterne blir honorert. Det er jo en svært kostbar form for leksikondrift. Dersom ansatte ved universiteter og høyskoler ønsker å ha et oppslagsverk med akademiske definisjoner på norsk, kan det være aktuelt at de eventuelt bidrar i et slikt leksikon. Men det er ikke aktuelt at Store norske leksikon i sin nåværende form fortsetter med en statlig leksikonstøtte. Det ønsker jeg ikke å ta initiativ til fra min side.

Olemic Thommessen (H) [11:03:35]: Dette synes jeg var veldig positive toner fra statsråden, og det er jeg veldig glad for. Fra Høyres side er vi helt enig i at noe statsleksikon skal vi ikke ha.

Problemet for Store norske leksikon er jo den kostnaden som ligger i å ha en kvalitetssikret utgave, for det betyr at man må ha en litt større redaksjon enn man har hvis dette er et dugnadsprosjekt omtrent slik som det er i Wikipedia. Og hvis man skal innhente stoff som har kvalitet, må man nesten forvente at det også vil måtte betales noe for det. Det betyr at det vil ligge en kostnad der som antakelig ikke vil være løsbart i markedet. Da mener Høyre at det vil være rimelig om også offentlige instanser på forskjellige måter kan bidra inn i det. Slik statsråden helt riktig beskriver situasjonen, er det det nå er snakk om, å finne gode deltakere inn i en sånn setting. Men mange av disse gode deltakerne vil nok også være offentlige, og dermed vil det ligge en kostnad der.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:04:45]: Det er to måter å gi statsstøtte til leksikon på. Den ene er at staten ønsker å drive et leksikon og gjennomføre en anbuds-konkurranse. Det har tidligere blitt avvist av en regjering hvor Høyre satt. Den andre måten er å utvikle en leksikonstøtte på linje med pressestøtten. Når vi innfører en ny type støtte, må dette notifiseres gjennom EØS. Det betyr at det må være et regelverk som ikke kun kan omfatte én aktør. Så dersom vi innfører en statlig leksikonstøtte, kan

det være vel så aktuelt for andre aktører å søke om disse pengene.

Jeg kommer ikke til å ta initiativ til en statlig leksikonstøtte, men jeg er positiv til at Nasjonalbiblioteket bidrar til et samarbeid med den nyopprettede stiftelsen.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Elisabeth Aspaker.

Elisabeth Aspaker (H) [11:05:40]: Tilgangen til en norsk kvalitetssikret kunnskapsbase som Store norske leksikon er også i aller høyeste grad et utdanningspolitisk spørsmål. Høyre har på flere måter prøvd å ta opp dette med kunnskaps- og forskningsministeren, men blir konsekvent henvist til kulturministeren som håndterer saken på vegne av Regjeringen.

Før påske ble det tatt et initiativ fra universitetene, anført av Universitetet i Tromsø, til at universitetene kunne gå sammen om å drifte en leksikalsk norsk kunnskapsbase. Men det forslaget ble den gangen kontant skutt ned og avvist av forskningsminister Tora Aasland, som er ansvarlig for universitetene. Betyr kulturministerens svar her i dag at også forskningsministeren nå kan være kommet på nye tanker og at Regjeringen vil se på initiativet fra universitetene med nye øyne?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:06:37]: Det er tydelig at representanten Aspaker i hvert fall har skiftet standpunkt, for hun satt jo i Kunnskapsdepartementet, eller det tidligere Utdanningsdepartementet, den gangen denne saken ble behandlet sist, og kontant avvist av statsråd Clemet.

Nei, Kunnskapsdepartementet ønsker heller ikke å innføre en statlig leksikonstøtte. Det jeg har sagt, er at jeg er positiv dersom norske ansatte ved universiteter og høyskoler ønsker å bidra, men det blir ikke aktuelt at dette kan finansieres som bidrag, verken over Kunnskapsdepartementets eller Kulturdepartementets budsjett.

Presidenten: Ib Thomsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ib Thomsen (FrP) [11:07:16]: I denne saken har statsråden og Fremskrittspartiet sammenfallende standpunkter. Det synes jeg er veldig bra. Jeg skjønner at det buttrer litt i Regjeringen akkurat på dette området. Statsråden har i hvert fall støtte fra Fremskrittspartiet.

Dette er en viktig kulturpolitisk sak som kan løses på mange måter, har statsråden sagt, ikke bare ved å pøse inn offentlige midler. Statsråden har også signalisert at Offentlig Privat Samarbeid, altså samarbeid med universitetene, samarbeid med bankene, samarbeid med Sparebankstiftelsen, Stiftelsen Fritt Ord og bibliotekene, kan være en god løsning. Alt dette støtter Fremskrittspartiet.

Spørsmålet mitt er: Hva med realismen, mulighetene? Finnes det løsninger? Kan vi få til dette offentlig-private samarbeidet i denne saken?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:08:06]: Det er det altså ikke opp til meg å vurdere. Det er det denne stiftel-

sen som nå overtar ansvaret for Store norske leksikon, som skal vurdere. Det er derfor vanskelig for meg å ha noen formening om denne saken nå. Det jeg har sagt, er at jeg er positiv til at Nasjonalbiblioteket bidrar. Men denne stiftelsen kan altså ikke vente seg noen offentlig leksikonstøtte.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenhengen til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 1 og 2, fra henholdsvis representantene Svein Harberg og Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Jan Tore Sanner til helse- og omsorgsministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 10, fra representanten Bjørn Lødemel til olje- og energiministeren, blir besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Svein Harberg til kunnskapsministeren:

«Den 1. januar 2010 ble rentekompensasjonsordningen for skoler utvidet til også å gjelde privat drevne skoler. Retningslinjer for tildeling er ikke kommet på plass. Husbanken bruker «forslag til retningslinjer» i svar på søknader, og disse synes å være formet slik at det er tilnærmet umulig for en ny godkjent privat drevet skole å komme inn under ordningen.

Hvem har laget føringene for de krav som skal stilles til private drivere, og føler statsråden forslaget til retningslinjer ivaretar de skolene ordningen skal gjelde for?»

S p ø r s m å l 2

Fra representanten Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren:

«Ifølge Aftenposten 28. mars har 1 600 lærere søkt på

2 500 ledige plasser til videreutdanning i matematikk og språk. Heving av lærernes kompetanse i sentrale fag er vesentlig for å kunne bedre elevenes læringsutbytte og nå målene i Kunnskapsløftet.

Hva vil statsråden gjøre for å bidra til at flere lærere kan benytte seg av de videreutdanningstilbudene som universiteter og høyskoler har tilrettelagt etter ønske fra sentrale utdanningsmyndigheter?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 3

Per Roar Bredvold (FrP) [11:09:08]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Militerpolitiet i Østerdal garnison i Hedmark er borte og det er uvisst når det kommer nytt.

Vil statsråden bidra til at det snarest blir militærpoliti på et sted som har så stor militær aktivitet?»

Statsråd Grete Faremo [11:09:27]: Jeg var på Rena på mandag og hadde gleden av å se på anleggene våre og ikke minst møte folk som var i virksomhet i de mange aktivitetene som vi har på gang der. Det var veldig hyggelig. Jeg hadde også spørsmål knyttet til militærpolitiet. Mitt svar er da som følger:

Forsvarets militærpolitiresurser har som hovedoppgave å bidra til å tilrettelegge for den operative virksomheten i Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet. Dette innebærer bl.a. støtte til å behandle krigsfanger, drive ordens- og etterforskningsstjeneste og å utføre trafikkkontroller.

Til daglig utøves ordens- og etterforskningsoperasjoner fra åtte militærpolitistasjoner. Fire av disse er tilknyttet Hærens avdelinger henholdsvis i Kirkenes, på Bardufoss, på Rena og i Oslo. Etter en helhetlig vurdering besluttet Forsvaret å redusere antallet MP-soldater som skulle utdannes annet halvår 2009. Streng prioritering av tilgjengelige MP-ressurser resulterte i at Forsvaret valgte å bemanne MP-stasjonen på Rena med to MP-befal og ingen MP-soldater første halvår 2010.

I Østerdal garnison på Rena er det også en MP-tropp tilhørende Hærens hurtige reaksjonsstyrke. Denne driver utdanning og trening for utenlandsoperasjoner og er ikke tilgjengelig for MP-stasjonsdrift.

Den reduserte bemanningen på Rena er en forbigående situasjon i første halvår. De MP-soldatene som nå er under utdanning, vil dekke behovene for MP-soldater til Rena. Forsvaret opplyser at disse bl.a. vil fordeles til tjeneste på Rena fra kontingentskiftet i juni/juli. Fra da av vil det igjen være rom for rutinemessig å gjennomføre patruljevirkosomhet både på Rena og i Elverum.

MP-stasjonen på Rena har et regionalt ansvar overfor Forsvarets avdelinger innenfor sitt område. Eventuelle behov i Østerdal garnison utover den kapasiteten de to ovennevnte befal representerer, vil håndteres tjenestevei og avhenge av situasjonen og behovet.

Militærpolitiet har sin myndighetsutøvelse knyttet til militært område og militær virksomhet. Militærpolitiet støtter på forespørsel politiet når dette er forenlig med Forsvarets oppgaver og politiets egne personell- eller materiellressurser eventuelt ikke strekker til.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:11:59]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er hyggelig at statsråden var fornøyd med besøket på Rena på mandag. Det er en fin leir. Det produseres mye der. Det er mange soldater der, både norske og utenlandske. I den forbindelse trengs det militærpoliti, både til trafikkkontroller, til å dirigere trafikk og til å holde orden. Så vidt jeg vet, har det vært et godt samarbeid mellom politi, lensmann og militærpoliti. Men når militærpolitiet forsvinner, blir mye av den jobben de har gjort, ikke gjort.

Hvis jeg får lov, vil jeg spørre statsråden en gang til om hun vil være en garantist for at militærpolitiet kommer tilbake til Rena/Elverum fra juni/juli 2010.

Statsråd Grete Faremo [11:12:55]: Jeg har ingen opplysninger som skulle tilsi at det ikke vil skje, og ressursene vil derfor være på plass ved det kontingentskiftet som skjer i juni/juli. Det er fra da av igjen rom for, som jeg nevnte, rutinemessig å gjennomføre f.eks. patruljevirkosomhet på Rena og i Elverum dersom omstendighetene for øvrig tilsier det, likevel med utgangspunkt i at ordensansvaret selvsagt ligger hos politiet lokalt.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:13:34]: Takk for svaret.

Dersom omstendighetene for øvrig er til stede, tror jeg statsråden sa. Jeg oppfatter svaret til statsråden dit hen at statsråden vil være en garantist for at militærpolitiet vil være til stede på Rena/Elverum fra kontingentskiftet juni/juli, og at de vil gjøre den jobben som et militærpoliti skal gjøre for at trafikken skal gå som den skal, og at de skal være til stede på øvelser. Hvis det oppstår ulykker etc., skal også militærpolitiet passe på. Det er masse transport på veiene i forbindelse med øvelser. Det er mange gjester, og det er mange soldater som utdannes der, så det er en stor aktivitet på Rena/Elverum. Derfor stilte jeg dette spørsmålet. For det er viktig at militærpolitiet er til stede. Det har en preventiv virkning på mange områder. Militærpolitiet gjør en kjempegod jobb.

Statsråd Grete Faremo [11:14:32]: Jeg er veldig glad for å høre det Bredvold sa knyttet til kvaliteten i tjenesten. Vi legger veldig stor vekt på det samarbeidet vi har med lokale myndigheter og ønsker at Forsvarets virksomhet også i framtiden skal være velkommen lokalt, både på Rena og i Elverum, og der hvor Forsvaret for øvrig har aktivitet i Norge. Jeg har ingen grunn til å tvile på – og det tror jeg heller ikke representanten Bredvold skal gjøre – de opplysningene som er kommet fra Forsvaret om at denne tjenesten igjen vil være bemannet på Rena fra kontingentskiftet i juni/juli.

Spørsmål 4

Fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren:

«Finanstilsynet kom i mars med retningslinjer for finansiering av boligkjøp. Lån skal ikke overstige 90 pst. av boligens verdi, 70 pst. av de under 35 år låner mer enn 80 pst. av boligverdien, 25 pst. mer enn 100 pst. Kravene kan gi som resultat at mange unge stenges ute fra å etablere egen bolig. BSU-ordningen er svært treffsikker inn mot ungdom og bolig.

Finansministeren liker «peng på bok», vil han forbedre BSU slik at ordningen gir ungdom mulighet til å spare nok «peng på bok» til å kunne innfri egenkapitalkravet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Vi har en liten utfordring. Neste spørsmål vil bli stilt av Arve Kambe til statsråd Magnhild Meltveit Kleppa. Vi har etterlyst statsråden, som ikke er til stede, simpelthen fordi et par spørsmål har blitt utsatt. Vi tar en kort pause. Jeg ber representantene bli sittende i salen. Det er mulig at statsråden snart kommer.

Nå kommer statsråden. Velkommen, statsråd! Vi forstår godt at når enkelte spørsmål blir utsatt, blir det en utfordring for statsråden, men vi ber om at man passer på å være til stede når spørsmålene skal stilles.

Spørsmål 5

Arve Kambe (H) [11:17:20]: Jeg registrerer at det ikke bare er togene som kommer for sent – også transportministeren gjør det.

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Bomstasjonen på Rennfast ble vurdert som verneverdig av Riksantikvaren, men ble ikke tatt med da verneplanen ble vedtatt. I ettertid står hele anlegget tomt, og deler av det benyttes av Statens vegvesen til veiing og kontrolltiltak. Rennesøy kommune har signalisert at kommunen ønsker å rive bomstasjonen. Nå viser det seg at det er sendt ut anbud på maling og oppgradering av en tom bomstasjon.

Synes statsråden dette er fornuftig pengebruk, og vil statsråden bidra til at bommen blir revet eller flyttet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:18:04]: Lat meg aller først seia at eg beklagar at eg kom for seint. Det er ikkje kjekt. Eg vart dessverre litt for seint obs på at det var fleire spørsmål som hadde gått ut. Men det er noko vi skal følgja nøye med på.

Så til svaret.

Ifølgje Statens vegvesen er det ikkje sendt ut anbud på måling og oppgradering av bomstasjonen. Det ligg heller ikkje føre planar om noka form for oppgradering av denne bomstasjonen.

Stortinget har bestemt at alle statlege etatar skal utarbeida landsverneplanar for etaten sine eigne kulturminne. Rennfastanlegget inngår i Statens vegvesen sin verneplan.

Denne planen vart behandla og vedteken av Statens vegvesen i 2002. Denne verneplanen inneheld 270 objekt. Bomstasjonen på Sokn er eitt av fleire element i Rennfastanlegget, og er den einaste bomstasjonen i verneplanen.

Det er ikkje slik at alle objekta i verneplanen blir freda etter kulturminnelova. Resten blir, som det heiter, varetekte på andre måtar.

Som representanten Kambe peikar på, blir bomstasjonsområdet i dag brukt av Statens vegvesen som kontrollplass. Etaten har ynske om å vidareutvikla plassen for dette formålet.

På bakgrunn av at Rennfastanlegget ikkje er freda av Riksantikvaren, og på bakgrunn av sterke lokale ynske om å få bomstasjonen vekk og Vegvesenet sine behov for ein velfungerande kontrollplass vil eg no be Statens vegvesen vurdere saka om vernestatusen for bomstasjonen på Sokn på nytt.

Arve Kambe (H) [11:20:19]: Det gleder meg at Statens vegvesen ikke har planer om nå å ruste opp og vedlikeholde en nedlagt bomstasjon, slik statsråden opplyser, og at de heller ikke har planer om det i framtiden. Der nest synes jeg det er greit at statsråden følger dette opp, for jeg synes kanskje det går litt tregt. Rennesøy kommune har flere ganger sagt at dette ønsker man å gjøre noe med. I mellomtiden er det altså slik at man kjører forbi, og særlig nå, når turistsesongen nærmer seg, skaper det en del trafikkfarlige situasjoner, for mange tror faktisk at dette er en reell bomstasjon. Man senker farten, man er i ferd med å svinge av, helt til man kommer helt bort til bomstasjonen og ser at det ikke er folk i buene.

Det er i hvert fall slik at når bilister betaler bompenger, finansierer man opprettelsen av bomanlegget. Man finansierer også flyttingen, nedgraderingen, rivingen, av anlegget etterpå. Står pengene på konto, eller er pengene brukt opp?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:21:22]: Lat meg for det fyrste seia at eg synest representanten Kambe her har vektige argument, både med omsyn til dei misforståingane som oppstår når bomstasjonen står slik som han gjer, og med omsyn til det han seier om at avklaringa går tregt. Eg synest det er tankevekkjande at prosessane er slik at Rennesøy kommune får brev frå Riksantikvaren, gleder seg over det brevet – stasjonen er ute av vernelista. Så viser det seg at stasjonen står på ei anna verneliste.

Til spørsmålet om pengar: Dersom det no blir slik at denne stasjonen blir rydda vekk, blir det ei sak for Statens vegvesen. No går dei ein runde, ut frå det behovet både kommunen og dei sjølve har.

Arve Kambe (H) [11:22:28]: Jeg synes det er bra at statsråden er misfornøyd med deler av det statlige byråkratiet, og nå har statsråden en mulighet. Statsråden sa selv i oktober 2006 til Rogalands Avis, som stortingsrepresentant, at samferdselsministeren, som da var partileder Navarsete, burde gjøre det hun kunne for at Rennfastbommen ble revet og eventuelt flyttet.

Nå er stortingsrepresentant Meltveit Kleppa blitt sam-

ferdselsminister Meltveit Kleppa, og har dermed full mulighet til å iverksette sine egne ord fra 2006, når hun sammen med gruppelederen for Senterpartiet i Rogaland fylkesting, Odd Arild Kvaløy, sier at dette må ordnes nå.

Det betyr at statsråden nå ønsker, bare for å få det helt klarlagt, å fjerne Rennfast-bommen så fort som overhodet mulig.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:23:20]: Det eg for det fyrste kan stadfesta, er at det er rett. Det sa eg i 2006. Så kan eg òg stadfesta, ut frå det eg allereie har sagt, at eg ber Statens vegvesen no vurderer saka om vernestatus på nytt.

Statens vegvesen har god tradisjon for å spela på lag med lokale styresmakter. Eg føreset at ein no brukar den tradisjonen som dei har, og at dei går i dialog med Rennesøy kommune. Som statsråd ynskjer eg å halda meg til dei prosessane og prosedyrane som ligg der mellom ein statsråd og Statens vegvesen. Det er difor eg no i denne omgangen gjer det på den måten. Eg kjenner meg trygg på at det skal bli ei god løysing.

Spørsmål 6

Borghild Tenden (V) [11:24:34]: «Samferdselsministeren har sagt at det ikke er mulig å bruke mer penger på vedlikehold og fornyelse av jernbanen for å løse togkrisen på Østlandet. I Dagbladet 7. april går det fram at Jernbaneverket anbefaler at vedlikeholdet trappes opp, og at det finnes kapasitet til dette. Statsråden uttaler på sin side at det kan gå ut over investeringsrammene.

Kan statsråden bekrefte at det er mulig å bruke mer penger på vedlikehold og fornyelse av jernbanenettet på Østlandet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:25:06]: Ut frå ei vurdering av fornyingsbehov, konsekvensar av lange stengingsperiodar, spesielt for godstrafikken, og bestillingstider for materiell har Jernbaneverket presisert at det ikkje er mogleg å auka aktiviteten på vedlikehald og fornying i Oslo-området. I 2010 er det budsjettert med eit ordinært vedlikehald på 1 897 mill. kr, og det er budsjettert med forsert fornying i Oslo-området med 470 mill. kr til Osloprosjektet. Samanlikna med saldert budsjett for 2009 er løyvinga til vedlikehaldet av jernbanenettet i 2010 auka med over 40 pst., medrekna løyvinga til Osloprosjektet.

Osloprosjektet inneheld forsert fornying av jernbaneinfrastrukturen i Oslo-området for til saman om lag 2 milliardar kr i perioden 2010–2013. Dette gjeld strekningane Lysaker–Asker, altså Drammensbanen, Lysaker–Oslo S–Etterstad, inklusiv Oslotunnelen og Oslo S, Oslo S–Lillestrøm, altså Hovudbanen, og Oslo S–Ski. Dette arbeidet er særleg viktig for å betra driftsstabiliteten på Austlandet.

Det føregår òg omfattande investeringar i ny jernbaneinfrastruktur i Oslo-området, det arbeidet som omfattar dobbeltspor Lysaker–Sandvika og tiltak for å leggja til rette for ny ruteplan, Ruteplan 2012. For å gjennom-

føra dei omfattande fornyingane og investeringane på ein raskare måte er det lagt opp til å stengja jernbanen frå Oslo til Drammen i 30 dagar i sommar. Tidspunktet er 10. juli–9. august.

Når det gjeld vedlikehald og fornying av jernbanenettet andre stader, har Jernbaneverket sagt at det er mogleg å bruka meir pengar enn det som er lagt til grunn i Nasjonal transportplan 2010–2019. Jernbaneverket har nyleg opplyst at det er behov for løyving til forsert vedlikehald, sjølv om dette eventuelt skulle medføra at løyvingane til investeringar må reduserast.

Regjeringa vil no foreta ei vurdering av eit ynske frå Jernbaneverket om å forsera det planlagde fornyingsarbeidet som er lagt til grunn i NTP 2010–2019, over åtte år, i staden for ti år.

Borghild Tenden (V) [11:27:35]: Jeg takker statsråden for svaret.

I 2006 ble det fremlagt en tilstandsrapport som avslørte at vedlikeholdsbehovet var om lag 14 milliarder kr. Slik jeg ser det, førte ikke dette til nye initiativ ved å øke vedlikeholdstakten. Nå sier Jernbaneverket selv at problemene er enda større enn antatt. Hvis jeg tolket statsråden rett – men jeg spør likevel: Er statsråden enig i at det er nødvendig å øke bevilgningene til vedlikehold på jernbanen utover NTP? Jeg følte hun sa det i sitt første svar, men jeg spør en gang til.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:28:28]: Lat meg fyrst seia at det er nok krevjande å vera i leiinga i Jernbaneverket, og det kan òg kjennast krevjande for både storting og regjering å halda seg til opplysningar som endrar seg over tid. Men den rapporten som vart lagd fram i 2006, og som vart utført av eit tysk selskap, dannar grunnlag for både dei påfølgjande budsjetta og for Nasjonal transportplan 2010–2019. Der fekk Jernbaneverket over ti år dei midla som ein bad om til fornying, ut frå dei rapportane dei så langt hadde.

Så er det no slik at forfallet går raskare. Det er behov for ei ny vurdering frå Jernbaneverket si side. Det er eit behov for forsering av vedlikehaldet, og mitt svar er ja, eg ser at det er nødvendig med ei forsering.

Borghild Tenden (V) [11:29:33]: Jeg takker for det positive svaret.

Jeg oppfatter Jernbaneverket dit hen at de savner en marsjordre og tydelige signaler fra statsråden om hvordan og hvor innsatsen innen vedlikehold og fornyelse bør prioriteres fremover.

Kan statsråden si noe om hva hun tenker om dette, og hvilke tiltak som er viktige å prioritere på kort sikt for å få togene i rute? Hun har for så vidt svart på det i sitt første svar, men jeg ønsker en nærmere konkretisering.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:30:04]: Lat meg berre følgja opp mitt førre svar der eg sa at eg ser det er nødvendig å forsera.

Her har vi no ein prosess. Vi har ein god dialog med Jernbaneverket frå departementet si side. Dersom resul-

tatet av regjeringsforhandlingane blir forsert vedlikehald, må vi leggja fram ei sak for Stortinget om det. Det vil eventuelt bli gjort no i løpet av våren. Men i Oslo-området føregår no det vedlikehaldet som optimalt kan føregå. Så det som det no er snakk om, er altså å forsera vedlikehaldet på andre banar. Det ligg nokre midlar til det i år, på Bergensbanen, på Dovrebanen, på Sørlandsbanen, men det er i tilfellet snakk om forsering på nettet elles, utover Oslo.

Spørsmål 7

Sonja Irene Sjøli (H) [11:31:24]: «Stortinget har vedtatt at det skal være en differensiert fødselsomsorg. Føderiket ved Oslo universitetssykehus, som tidligere statsråd Brustad åpnet, har funnet en form der det er mulig å gi et helhetlig tilbud for friske gravide med forventet normal fødsel. Brukerne er svært fornøyde, og utfallet for mor, far og barn er svært gode. En er blitt gjort kjent med at Oslo universitetssykehus nå vurderer å legge ned dette fødetilbudet.

Medfører det riktighet, og i så fall hva mener statsråden om en nedleggelse?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:32:00]: I St.meld. nr. 12 for 2008–2009, En gledelig begivenhet, slo Regjeringen fast at fødestuer skal ta imot kvinner med forventet normal fødsel. Jordmorstyrte fødestuer kan opprettes utenfor sykehus eller i sykehus uten fødeavdeling for å gi et desentralisert fødetilbud. Jordmorstyrte fødestuer kan også opprettes i sykehus i tilslutning til større fødeavdelinger. Fødestuen Føderiket ved Oslo universitetssykehus er et eksempel på det siste.

Regionale helseforetak utarbeider nå i samarbeid med berørte kommuner flerårige, helhetlige og lokalt tilpassede planer for fødetilbudet i sin region, i tråd med Stortingets føringer. Stortinget er tidligere informert om at eventuelle planer om å endre strukturen i fødselsomsorgen må vente til slike helhetlige planer er utarbeidet.

Helse Sør-Øst RHF har i årlig melding for 2009 opplyst at hvert sykehusområde utarbeider områdeplaner sammen med sine kommuner, og at disse planene innarbeides i planen for hele regionen. Brukere og ansattes organisasjoner medvirker i planarbeidet.

Helhetlig plan for sykehusområdet Oslo universitetssykehus skal utarbeides i samarbeid med Oslo kommune.

Ved Kvinne- og barneklubben, Oslo universitetssykehus, består seksjon lavfødsel av to enheter, Føderiket med ca. 150 fødsler i 2009 og ABC-klinikken ved Ullevål med ca. 600 fødsler i 2009. Føderiket er et prosjekt som har vart i snart tre år, mens ABC har eksistert siden 1997.

Med bakgrunn i sammenslåingen av fødeavdelingene ved Ullevål og Rikshospitalet skal virksomheten gjennomgå for å sikre et helhetlig og differensiert tilbud til kvinner under graviditet, fødsel og barseltid. En arbeidsgruppe med representanter for brukere og ansatte har drøftet innhold og organisering av lavrisikofødetilbudet, herunder muligheten for å samlokalisere de to enhetene. Rapporten

fra arbeidsgruppen er positiv til tilbudet som Føderiket representerer.

Helse Sør-Øst RHF har informert meg om at Oslo universitetssykehus HF vil behandle rapporten i et bredt sammensatt høringsmøte før ledelsen ved helseforetaket får den til behandling. Helse Sør-Øst RHF har presisert at det ikke er tatt standpunkt til eller ytret noe forslag om å avvikle Føderiket. Jeg legger til grunn at rapporten blir sett i sammenheng med den helhetlige regionale planen.

Prognoser viser at det blir flere fødsler i Oslo og Akershus i årene som kommer. Tilrettelegging av lavrisikotilbud for kvinner som ønsker å føde mest mulig naturlig uten bruk av teknologi og medisin, er en viktig del av fødetilbudet for å sikre de fødende i Oslo et desentralisert, differensiert og forutsigbart fødetilbud i tråd med Regjeringens mål.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:35:10]: Jeg takker for svaret.

Det var for så vidt positivt, i den forstand at det ikke er fattet noe vedtak ennå om at det skal legges ned. Men det er sterke krefter i miljøet her – det tror jeg de fleste er kjent med – og det sies at det skal være økonomiske årsaker.

Men da vil jeg minne om at Stortinget i forbindelse med behandlingen av fødselsmeldingen sa at det ikke skulle foretas noen økonomisk motiverte endringer som ville gi et dårligere fødselstilbud. Hvis Føderiket blir slått sammen med en ABC-enhet, blir det for det første et helt annet tilbud, for Føderiket ligger jo utenfor sykehuset, og for det andre vil det være i strid med Stortingets vedtak. Føderiket er en faglig spydspiss for å tilrettelegge for normal fødsel uten medisinsk intervensjon. Vi mener det er svært viktig og positivt at vi kan ha dette alternativet, ikke minst for å sammenligne resultater. Så jeg vil få bekreftet at statsråden synes at dette må opprettholdes.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:36:18]: Jeg er opptatt av at man skal ha ulike fødetilbud. Særlig i Oslo, hvor det er så mange fødsler, er det helt klart at dette er veldig verdifulle tilbud.

I svaret mitt sa jeg også at det ikke er ytret noe forslag om å avvikle Føderiket. Samtidig er det slik, som representanten Sjøli veldig godt vet, at det nå er et arbeid på gang, som jeg også nevnte i svaret mitt. Man jobber med det helhetlige tilbudet i regionene, og så får vi jo se hvordan det blir når det kommer. Men det er helt riktig at det ikke skal foretas noen økonomisk motiverte endringer i fødselstilbudet før den helhetlige planen eventuelt kommer.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:37:14]: Føderiket er et femårig prosjekt. Det har nå bare gått tre år, og det er for tidlig å si noe om de endelige resultatene. Men så langt er det foretatt en evaluering, og den er veldig positiv.

Når det skal være en helhetlig plan, og når man legger opp til et helhetlig tilbud, er jo Føderiket en del av dette. Det jeg prøver å få tak på, er hva statsråden mener, ikke hva sykehuset mener, eller hva det regionale helseforetaket mener. Mener statsråden at Føderiket er så viktig for å

utvikle tilbudet rundt det normale svangerskap og fødsel at en vil bevare det utenfor sykehuset?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:38:04]: Jeg er opptatt av at det skal være ulike typer tilbud, slik at de som skal føde, har muligheter til å velge hvor de vil føde. Noen *må* føde der hvor utstyret er mest avansert, og de *må* få gjøre det. Jeg er opptatt av at man skal videreføre de ulike typer tilbud.

Som jeg sier i svaret mitt, er det ikke tatt standpunkt til eller ytret noe forslag til å avvikle Føderiket. Jeg legger til grunn at det er det som er saken. Det skal være høringer og slikt om den helhetlige planen når den blir lagt frem, og så får vi ta det derfra. Men det er ingen grunn til uro på det nåværende tidspunkt – i hvert fall ikke etter det jeg er kjent med.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:38:59]: Det er bra.

Spørsmål 8

Fra representanten Jan Tore Sanner til helse- og omsorgsministeren:

«Jeg viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 846 den 19. mars 2010 om manglende forutsigbarhet for private rehabiliteringsinstitusjoner som Godthaab. I svaret skriver statsråden: «Det er viktig at private leverandører av helse-tjenester opplever størst mulig grad av forutsigbarhet og langsiktighet i relasjonen til det regionale helseforetaket.» Likevel sitter statsråden stille og ser at det går måneder ut i det nye året uten at det inngås ny avtale.

Hva vil statsråden gjøre for å unngå tilsvarende situasjoner som rammer pasienter og ansatte?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 9

Bent Høie (H) [11:39:15]: «En granskingsrapport publisert 25. mars viser at det har pågått omfattende og systematiske brudd på pasientrettighetene ved Sykehuset Asker og Bærum. Personalet ved sykehuset har ikke hatt tilstrekkelig kompetanse, og det er ikke ført kontroll med venteliste. Helsetilsynet og politiet foretar nå nærmere undersøkelser av saken.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å forhindre at dette rammer andre pasienter, og har hun tillit til at helseforetakets ledelse og styret har tatt ansvar for pasientsikkerheten?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:39:50]: Jeg ser svært alvorlig både på de forhold som er avdekket i rapporten, og på de konsekvenser dette kan ha fått for pasientene. Både Helsetilsynet og politiet arbeider fortsatt med saken, og det er derfor vanskelig å gå inn i detaljene nå.

Flere av tiltakene jeg har iverksatt etter at saken ved Sykehuset Asker og Bærum ble kjent, er nettopp tiltak for å sikre at sykehusene har et godt internkontrollsystem, og at pasienter informeres om sine rettigheter. Jeg viser spesielt til krav til de regionale helseforetakene om å gjennomgå rutiner og systemer på det aktuelle området hvor det ble antatt at det var svikt ved Sykehuset Asker og Bærum.

For bedre å sikre at pasientene får informasjon om sine rettigheter, har jeg bedt de regionale helseforetakene sørge for at Helsedirektoratets forslag til brevmalere for innkallelse og informasjon om pasientrettigheter tas i bruk ved alle sykehusene.

Jeg vil løpende vurdere om tiltakene som er satt i gang, er effektive nok for å sikre pasientenes rettigheter. Jeg vil vurdere ytterligere tiltak, dersom det viser seg at disse tiltakene ikke skulle være gode nok.

Helse Sør-Øst har forsikret meg om at det er iverksatt tiltak både fra Helse Sør-Øst og Vestre Viken for at avvikene skal lukkes ved Vestre Viken, og for at tilsvarende ikke skal skje ved andre sykehus i regionen. I tillegg følger selvsagt sykehuset opp de pasienter som skulle ha vært prioritert.

For å sikre at pasienter får informasjon om sine rettigheter, er helseforetakene i regionen pålagt å bruke de brevmalene som jeg nevnte, samt informasjonsvedlegg, og det er gjennomført opplæring av de ansatte ved sykehuset. Da revisjonsrapporten forelå, var brevmalene i bruk ved Vestre Viken, rutinene for håndtering av henvisninger var gjennomgått, og rapportering av utvikling når det gjelder ventelister, skjer nå hver måned til avdelingssjefen. Helse Sør-Øst har bedt Vestre Viken om en redegjørelse om hvordan den interne revisjonsrapporten er fulgt opp.

Konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst skal kvalitetssikre at de tiltakene som Vestre Viken iverksetter, er tilstrekkelige. Konsernrevisjonen skal videre bekrefte om foretaket har betryggende intern styring og kontroll med pasientforløpene.

Jeg har på bakgrunn av de forsikringer og orienteringer jeg har fått fra Helse Sør-Øst, tillit til at både Helse Sør-Øst og Vestre Viken har tatt revisjonsrapporten på alvor og har oppmerksomhet rettet mot at pasienter skal sikres sine rettigheter.

Bent Høie (H) [11:42:30]: Jeg mener at det er altfor lite oppmerksomhet generelt i styrene i helseforetakene knyttet opp mot kvalitet, sikkerhetsarbeid i sykehusene og kvalitetsindikatorer. I altfor stor grad styres sykehusene fra toppen, dvs. fra helseministeren, og nedover ut fra økonomiske incitament og en overfokusering på økonomi på bekostning av pasientsikkerhet og pasientrettigheter.

Så jeg vil ha helseministerens vurdering av hvorvidt styret i Helse Sør-Øst i forkant av dette har hatt nok fokus på disse spørsmålene når vi ser at rapporten avdekker mangel på overordnede systemer, oppfølging, kontroll når det gjelder ventelister og frister, internkontroll – ansvars- og myndighetsforhold på inntakskontoret er ikke beskrevet – og ikke minst manglende kontroll på at ansatte har tilstrekkelig kompetanse og får nødvendig opplæring.

Har styret i Helse Sør-Øst i forkant av dette gjort jobben sin?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:43:37]:

Det er helt åpenbart at det her har vært omfattende svikt i Vestre Viken helseforetak. Det har jeg sagt nå, og det har jeg også sagt tidligere. Jeg vil avvise at man styrer utelukkende ut fra økonomi. Det er hele tiden pasientenes beste som er i fokus.

Når det gjelder forholdet til kvalitet, vil det ikke være mulig å jobbe med kvalitet uten at økonomien er i bunnen, og uten at man har styring på økonomien. Rapporten har avdekket alvorlige forhold, som går på mangel på opplæring og mangel på systemer. Dette har jeg tatt tak i, og vi jobber hele tiden med å rette dette opp.

Denne saken ligger hos Helsetilsynet og politiet, og den er ennå ikke ferdig etterforsket. Vi får avvente den endelige dom.

Bent Høie (H) [11:44:39]: Helsetilsynet og politiet vurderer jo andre forhold enn det som det er helseministerens oppgave å vurdere. Politiet vil f.eks. vurdere de straffemessige forholdene som går utover det denne saken dreier seg om.

Mitt spørsmål til helseministeren er igjen: Hvilke vurderinger har helseministeren gjort når det gjelder ansvaret til styret i Helse Sør-Øst i denne saken?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:45:13]:

Jeg mener at styret i Helse Sør-Øst har tatt fatt i saken. Så kan man jo spørre: Var det tidsnok, eller har man fulgt opp godt nok? Det er noe man må se på i ettertid når alle vurderinger er gjort og alt er avdekket i saken. Det slett ikke slik at Helsetilsynets vurderinger er uinteressante for helseministeren. De er tvert imot svært interessante, for det man må basere seg på, er at dette ikke skal skje igjen – at det ikke skal skje andre steder.

Jeg har tatt tak i saken spesielt. Jeg har vært opptatt av at pasientene først og fremst måtte få den behandling de skulle ha, at internkontroll der og andre steder skulle iverksettes på en tryggende måte, at dette ikke er noe som har skjedd med andre foretak, og at opplæring nå finner sted på et helt annet nivå enn det som internrevisjonsrapporten avdekket.

Spørsmål 10

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bjørn Lødemel til olje- og energiministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Bjørn Lødemel (H) [11:46:33]: «Den nye 420 kV kraftlinja mellom Sima og Samnanger møter sterk motstand både i lokalmiljøa og i politiske organ i Hordaland. Det har no gått 1½ år sidan klagehandsaminga starta. Dersom klagehandsaminga skal vere uavhengig og ha tillit hos alle partar, set det store krav til klageorganet.

Har dei 50 klagene som er komne inn, blitt vurderte av uavhengige fagmiljø, og kva konkret har departementet gjort for å vurdere dei feil og manglar som klagarane meiner ligg i grunnlaget til konsesjonssøknaden?»

Statsråd Lars Peder Brekk [11:47:09]: Innenfor vårt forvaltningssystem er det neppe noe annet område som er underlagt så omfattende reguleringer som kraftsektoren. Søknader om bygging og drift av elektriske anlegg slik som den nye 420 kV kraftledningen fra Sima til Samnanger, må følge energilovens bestemmelser i tillegg til at saken på vanlig måte behandles i henhold til forvaltningslovens regler for behandling av klagesaker.

NVEs vedtak om bygging og drift av denne kraftledningen var basert på en slik grundig konsesjonsbehandling etter energiloven. Tiltaket har vært konsekvensutredet i tråd med kravene i plan- og bygningsloven. Søknaden fra Statnett med alle de nødvendige utredninger ble oversendt NVE som konsesjonsmyndighet. NVE vurderte hvorvidt tiltaket var tilstrekkelig utredet for at vedtak kunne fattes. Et vedtak etter energiloven om tillatelse til bygging og drift av et anlegg for kraftoverføring bygger derfor på en omfattende og gjennomgående avveining av alle kryssende hensyn. Her vil bl.a. hensynet til kraftforsynings-sikkerheten og hensynet til natur og miljø måtte tillegges betydelig vekt.

Vår energiforvaltning er bygd opp slik at systemansvaret og ansvaret for bygging og drift av det landsomfattende kraftoverføringsnett er lagt til Statnett gjennom konsesjoner og forskrifter etter energiloven. NVE er tilsyns- og kontrollmyndighet for de oppgavene som utføres av Statnett som systemansvarlig for kraftforsyningen.

Olje- og energidepartementet har som klageorgan ansvaret for at de fagutredninger som Statnett har bygd sin søknad på, og som NVE har lagt til grunn for konsesjonsbehandlingen, i nødvendig grad blir oppdatert av Statnett og på nytt vurdert av NVE før det fattes vedtak. I denne klagesaken har departementet innhentet ytterligere utredninger og vurderinger fra Statnett og NVE ut fra disse instansenes ansvar og kompetanse innenfor energiforvaltningen. Olje- og energidepartementet har funnet dette nødvendig for å kunne vurdere anførsler som er kommet fram i klagene. I den grad det er nødvendig, innhenter departementet faglige vurderinger fra andre forvaltningsinstanser med ansvar for de fagområder som berøres av klagene.

Bjørn Lødemel (H) [11:49:37]: Eg takkar for svaret. Eg er glad for at statsråden brukar tilstrekkeleg tid på å få ei god avgjerd i Hardanger. Eg må òg seie at eg heiar på Hardanger i denne saka.

No er det så lenge sidan det vart varsla svar på klager på konsesjonssøknaden, at det er fleire som stiller spørsmål om det blir gjort nye tilleggsutgreingar. Det har bl.a. kome krav om at ein skulle vurdere spenningsforsterking av linjenettet og byggje kompenseringanlegg som alternativ til luftspenn mellom Sima og Samnanger.

Spørsmålet mitt er då: Blir det gjort nye tilleggsutgreingar – og kven er eventuelt ansvarleg for dei?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:50:15]: Som jeg viser til i mitt svar, er NVEs vedtak om bygging og drift av denne kraftledningen basert på en grundig behandling etter energiloven, og tiltaket er konsekvensutredet etter plan- og bygningsloven. I dette konsesjonssystemet ligger det at utredninger og vurderinger bekostes av tiltakshaver, som i dette tilfellet er den systemansvarlige. NVE, som konsesjonsmyndighet, vurderte hvordan tiltaket var tilstrekkelig utredet for at vedtak kunne fattes. Som nevnt har departementet i klagebehandlingen av saken innhentet ytterligere utredninger og vurderinger fra Statnett og NVE ut fra disse instansenes ansvar og kompetanse innenfor energiforvaltningen, også på de områdene som spøreren her påpeker. Departementet har også innhentet opplysninger fra BKK angående de anlegg som de eier.

Representanten Lødemels spørsmål om vurdering av uavhengige fagmiljøer har da ingen plass i vårt konsesjonssystem eller i forvaltningslovens regler om klagebehandling. Jeg kan heller ikke se at en slik vurdering vil føre til ytterligere opplysninger i saken.

Bjørn Lødemel (H) [11:51:22]: Eg takkar for svaret. Eg registrerer at det ikkje er gjort noka uavhengig utgreiing, og at det er Statnett og NVE som svarar når det gjeld klagebehandlinga i Olje- og energidepartementet.

Folk i Hardanger opplever Statnett som arrogant, og at dei har liten reell vilje til å vurdere andre løysingar. I Bergens Tidende 13. januar krev Statnett å få svar på klagen før påske for å kunne starte bygging, og dei sender byggearbeida ut på anbod før dei får konsesjon på bygging av linja. Det er lett å forstå at folk reagerer på slikt. Vi kan ikkje ha eit statselskap som på den måten provoserer folk si tiltru til det offentlege.

Kva vil statsråden gjere for å rette opp dette?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:52:06]: Som jeg understreket i mine to tidligere svar, følger departementet og de instanser som vurderer denne saken, det ordinære lovverket for behandling av saker. Det er selvsagt også slik at alle saker skal behandles i henhold til god forvaltningsskikk – det gjelder Statnett, og det gjelder NVE. Jeg forutsetter da bare at det blir gjort også i dette tilfellet.

Spørsmål 11

Fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren:

«Regjeringens mål om 3 TWh vindkraft innen 2010 blir ikke innfridd. Ifølge nettutgaven til Teknisk Ukeblad er statsråden bekymret over kostnadsnivået for landbasert vindkraft, og mener Enova må støtte teknologiutvikling for onshore vindkraft for å redusere kostnadene. Ifølge olje- og energiministeren skal Enova gi støtte basert på prinsippet om «mest energi for pengene».

Hva betyr dette for målet om 3 TWh vindkraft og Enovas bruk av penger til investeringsstøtte?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 12

Henning Warloe (H) [11:52:54]: «Kulturdepartementet har sendt ut forslag til forskrifter på høring som omhandler momskompensasjon for frivillig sektor. Forslaget har så høy terskel for å få momskompensasjon at et flertall av organisasjonene i Norge faller utenfor. At små frittstående foreninger og lag ikke får glede av ordningen, rimer dårlig med valgkamplofter fra regjeringen. Også organisasjoner som til nå har fått kompensasjon for moms på tjenester, vil nå miste denne.

Vil statsråden vurdere å endre forskriftene i forhold til høringsutkastet?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:53:31]: Departementet har hatt en løpende dialog med frivillig sektor om momskompensasjon for frivillige organisasjoner. I juni 2009 ble det nedsatt et utvalg med deltakelse fra Frivillighet Norge og Norges idrettsforbund. Dette utvalget har arbeidet med detaljene i den nye ordningen.

Det legges til grunn at ordningen skal være administrativt håndterbar for frivillig sektor og for staten. Det er derfor utarbeidet en forenklet ordning hvor lokallag som er tilknyttet et sentrallødd, kun rapporterer inn ett tall – de totale driftskostnadene. Dette tallet hentes fra regnskapet.

Det er ingen minstegrense for et lokallag som er tilknyttet et sentrallødd. Det er satt en minstegrense på 300 000 kr i totale driftskostnader, men det er samlet for sentrallødd og alle lokallag.

Etter ønske fra deler av frivillig sektor kan det også søkes om kompensasjon basert på dokumenterte momskostnader. Her er det satt en minstegrense på 25 000 kr i dokumenterte momskostnader totalt for organisasjonen.

Det er nødvendig å sette en minstegrense for å avgrense ressursbruken for frivilligheten sett i forhold til nivået på kompensasjonen. Mange små søknadsbeløp ville medført at kostnadene knyttet til organisasjonenes administrasjon og revisorbekreftelser ville utgjort en for stor andel av tilskuddsbeløpet.

Den nye ordningen vil medføre at langt flere organisasjoner vil kunne søke om kompensasjon enn i den gamle ordningen.

Tidligere kunne det søkes om kompensasjon kun for de merkostnader som innføring av tjenestemoms fra 1. juli 2001 medførte. Dette utgjorde for de fleste organisasjonene bare en liten del av den totale momsen de betalte. Når det nå kan søkes om kompensasjon både for vare- og tjenestemoms, blir kompensasjonsgrunnlaget vesentlig utvidet.

Mange organisasjoner som falt under minstegrensen i tidligere ordning, vil ha mer enn 25 000 kr i samlet vare- og tjenestemoms, og kommer dermed over minstegrensen i ny ordning.

Enkeltstående organisasjoner kunne ikke søke på sjablongordning i tidligere ordning. I ny ordning kan også

enkeltstående søkere benytte den forenklede modellen. Denne valgmuligheten øker sjansen for at enkeltstående søkere kommer over en av minstegrensene.

Den forenklede modellen er tilrettelagt for at mer midler skal nå ut til lokale ledd enn ved tidligere ordning. Det vil bli stilt tydelige krav til sentralleddene om faktisk tilbakeføring av kompensasjon til lokale ledd. Dette betyr at flere lokale ledd vil nyte godt av ny ordning for kompensasjon av moms.

Henning Warloe (H) [11:56:27]: Jeg takker for svaret, men jeg har vel kanskje et inntrykk av at statsråden og jeg har et litt ulikt syn på «godheten» i de reglene som sannsynligvis vil bli gjennomført, hvis jeg tolker statsrådets svar riktig. Min bekymring dreier seg ikke om de store, nasjonale organisasjonene og deres lokalledd. De er ivarettatt. Min bekymring gjelder mindre, frittstående organisasjoner som ikke er en del av store, nasjonale sammenslutninger. De finnes faktisk, og, som jeg vil jeg tro statsråden er klar over, de finnes i et ganske stort antall.

Frivillighet Norge opererer med at 60 pst. av de registrerte organisasjonene i Norge – foreninger og organisasjoner – har mindre enn 50 000 kr i årlig budsjett. 60 pst. av organisasjonene! Det sier naturligvis ingenting om hvor mange medlemmer disse organisasjonene har, men det sier i alle fall noe om at det finnes et stort mangfold av organisasjoner der ute. Disse ivaretas ikke i det nye forslaget.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:57:36]: Jeg tror nok representanten har misforstått deler av ordningen slik den er presentert i et høringsutkast. Det jeg understreker, er at minstegrensen er satt for totale driftskostnader – altså samlet for sentralleddet og alle lokallag. Det er altså ikke en grense som gjelder det enkelte lokallag. Vi er imidlertid ikke helt ferdig med behandlingen av disse forskriftene. Det er ikke alle organisasjoner i Norge som er tilknyttet Frivillighet Norge og Norges idrettsforbund, som var med på å lage dette forslaget sammen med oss. Derfor har vi hatt dette på en høringsrunde, også for å motta andre innspill. Vi behandler nå disse høringsuttalelsene og tar sikte på å sende ut de nye forskriftene i løpet av sommeren.

Henning Warloe (H) [11:58:28]: Jeg vil gjenta mitt hovedpoeng, nemlig at i mitt spørsmål er det ikke uttrykt bekymring for lokalledd, lokalavdelinger i store nasjonale organisasjoner, men for de mindre – de mange tusen frittstående, mindre organisasjonene som hver for seg ikke har mulighet til å ha en økonomi som overstiger de grensene departementet legger til grunn, altså enten minst 300 000 kr i årlige totale driftskostnader eller et dokumentert momskjøp på 25 000 kr, som vel innebærer at man må kjøpe varer og tjenester for minst 100 000 kr. Flertallet av organisasjonene registrert i Norge har altså ikke nok penger pr. år å rutte med til å kunne komme opp i disse beløpene. Det er disse frittstående, mange lokale, organisasjonene – frittstående og selvstendige organisasjoner som vil falle utenfor denne ordningen, og de representerer 60 pst. av det totale antallet organisasjoner i Norge.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:59:33]: Nå har vi ikke konkludert endelig i denne saken. Vi har sendt ut et forslag til høring som vi har laget sammen med Frivillighet Norge og Norges idrettsforbund. Så skal vi vurdere de høringsforslagene som har kommet fra flere av organisasjonene. Men samlet sett utgjør dette store overføringer til frivilligheten i Norge. Det er en veldig ubyråkratisk ordning som vil gi store overføringer til det store, frivillige arbeidet som skjer i Norge.

Spørsmål 13

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:00:22]: «I Soria Moria II står det: «Regjeringen vil videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken i landbruket fra forrige periode.» Dette må bety at bøndene skal få en sterkere inntektsvekst enn i forrige stortingsperiode, og at inntektsforskjellen mellom jordbruket og andre grupper skal minke.

Kan statsråden bekrefte at løftene i Soria Moria-erklæringen innebærer at bøndene kan forvente en sterkere inntektsvekst i årets jordbruksoppgjør enn tidligere?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:01:03]: Regjeringen vil videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken fra forrige periode. Forrige periode la til rette for et inntektsløft for bøndene som er betydelig større enn det Bondevik II-regjeringen ga, som representanten Andersen Eides parti var en del av. Slår prognosene til, er inntektsmulighetene pr. årsverk gått opp med over 70 000 kr i snitt i perioden 2006–2010. Mens Bondevik II-regjeringen reduserte bevilgningene til gjennomføring av jordbruksavtalen, er bevilgningene under denne regjeringen økt med nesten 2 milliarder kr. I fordelingen har vi prioritert det grasbaserte husdyrholdet sterkt, som et bidrag for å nå målene for landbrukspolitikken. Vi har økt tilskuddene til beiting fordi det er viktig for å forhindre gjengroing og å utnytte beiteressursene. Vi har styrket strukturprofilen og distriktstilskuddene, og vi har styrket velferdsordningene og bedret tilgangen til landbruksvikarer.

Når jeg vektlegger dette, er det fordi en videreutvikling av inntekts- og velferdspolitikken også handler om fordeling og prioritering av jordbruksavtalens rammer, bl.a. med sikte på å legge til rette for et fortsatt aktiv jordbruk over hele landet.

Vi står nå rett foran et nytt jordbruksoppgjør, og jeg kan selvsagt derfor ikke forhåndsprosedere eller gå inn i detaljene i det. Det tekniske grunnlagsmaterialet foreligger heller ikke før om noen dager. Men vi mottar mange innspill om en vanskelig inntektsituasjon i jordbruket som Regjeringen tar på stort alvor. Stramme krav til budsjettet gjør årets jordbruksoppgjør krevende, men vi vil selvsagt forfølge våre mål fra Soria Moria II om å videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken fra forrige periode. Dette vil bli gjort med utgangspunkt i en oppdatert vurdering av situasjonen i jordbruket og andre forhold, som markeds- og budsjett-situasjonen.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:02:59]: Jeg takker for svaret, men jeg vil stille spørsmål igjen.

Det er greit nok å vise til det man har gjort, men jeg spør meg selv om statsrådets svar gir et håp om en videreutvikling framover, selv om jeg skjønner at statsråden ikke kan forskuttere det som ligger i jordbruksoppgjøret. Jeg trodde at Soria Moria forpliktet, og da ligger det forventninger til at bøndene skal få reelle inntektsmuligheter og sosiale vilkår på lik linje med andre grupper i samfunnet. Ellers blir det slik som det blir sagt nå, at bønder gir opp, og flere bruk blir lagt ned. Bøndene over hele landet reiser seg nå i protest, og jeg kan skjønne den protesten. Dette handler om mange ting, bl.a. betydelig økning i budsjettmidlene. Det handler om forbedring av investerings- og velferdsordningen. Bøndene trodde på løftet i Soria Moria. Hva er statsrådets tolkning av den forpliktelsen som ligger akkurat i Soria Moria?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:03:59]: Representanten Andersen Eide forsøker jo nå å få meg til å drive en forhåndsprosederer av jordbruksavtalen, og det kommer jeg da ikke til å gå inn på.

Når det gjelder spørsmålet om Soria Moria forplikter, så gjør selvsagt Soria Moria det. Jeg understreket i mitt første innlegg at vi skal videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken fra forrige periode. Det er nedfelt i erklæringen, og det ligger fast.

Det som er viktig å ta med seg, er at det har skjedd en betydelig positiv utvikling i næringen de siste årene. Jeg refererte noen tall på det i mitt første innlegg, en økning på rundt 70 000 kr, som er en nesten kronelik utvikling med andre grupper. Det er historisk positivt. Min ambisjon er selvsagt å arbeide videre, slik at vi også kan få til en avtale med jordbrukets organisasjoner også etter 17. mai.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:04:54]: Statsråden gjorde et nummer i det første innlegget sitt av Bondevik II og vår satsing innen landbruket. Jeg vil minne statsråden om at denne regjeringen har hatt langt flere midler å fordele. Synes statsråden at den økningen som han viser til, og den satsingen som da har vært gjort i landbruket, som vi gjerne støtter opp om i Kristelig Folkeparti – vi er ganske enige om mange ting i landbrukspolitikken – står i samsvar med den økningen av inntektene som staten har fått i denne perioden?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:05:34]: Jeg refererte litt til situasjonen i de siste årene sammenliknet med forrige periode, det er riktig. Det har skjedd en positiv utvikling, en forbedring, sammenliknet med tidligere. Det er også riktig at det skjer i en situasjon der man har hatt bedre økonomiske rammevilkår. Der gir jeg støtte til representantens kommentar.

Det som imidlertid er viktig å understreke, er at vi har hatt forhandlinger hvert år. Det er inngått avtaler hvert år, og det er de avtalene som da selvsagt legger grunnlaget for inntektsutviklingen. Resultatet av de forhandlingene har vært positivt. Resultatet gir en positiv inntektsutvikling, en utvikling av inntekten på kronenivå om lag på

samme nivå som andre grupper. Det er historisk, og det er bra.

Framover nå innhenter vi opplysninger om situasjonen fra ulike hold. Vi avventer organisasjonenes krav, og så skal vi inn i ordinære forhandlinger med ett mål: En ny avtale.

Spørsmål 14

Torgeir Trældal (FrP) [12:06:49]: «Statsråden har forandret satsen på omsetningsavgift for egg fra 1. april med bakgrunn i situasjonen i markedet. Det er prognosert med et overskudd av egg på 2 100 tonn i 2010, samtidig som det lå 700 tonn på lager ved inngangen til 2010.

Kan statsråden garantere at man får tømt lageret uten å destruere egg?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:07:15]: Vi har normalt to salgstopper for egg hvert år. Det gjelder påsken, og det gjelder situasjonen før jul. Det er nok vanskelig for marknadsregulatoren å sikre at vi har nok egg i disse periodene og samtidig unngå overskudd i perioder med lavere etterspørsel.

Bakgrunnen for de særskilte overskuddsproblemene vi nå har hatt i eggmarkedet, skyldes at eggprodusentene av dyrevelferdsgrunner fra og med 2012 er pålagt ikke lenger å bruke tradisjonelle bur i hønsehusene, men la dyrene være frittgående eller få oppholde seg i større miljøbur. Produsentene som planlegger å være med etter overgangen av regelverket, bygger nytt og da til større driftsromfang for å øke inntektsgrunnlaget. De øvrige produserer i tradisjonelle bur så lenge det er lovlig. Vi har lenge vært kjent med at dette kunne bli en utfordring for markedsbalansen før og etter overgangen.

For å unngå for store overskudd av egg har Omsetningsrådet satt i verk flere tiltak for å bedre markedsbalansen. Det viktigste tiltaket er å bidra til reduksjon i antall høner, som oppnås ved å betale produsenter for å begrense sitt dyretall. Det viste seg imidlertid at denne betalingen var satt for lavt, slik at ikke mange nok produsenter reduserte sitt driftsromfang. Derfor ble det en økt mengde egg på lager, som representanten også understreker i spørsmålet sitt. Nå har Omsetningsrådet satt opp betalingen, og deltakelsen fra produsentene i disse tiltakene har dermed økt, noe som gir en bedre markedsbalanse. Kostnadene med dette tiltaket gjorde at satsen på omsetningsavgiften for egg ble økt.

Jeg vil vise til at etter omsetningsloven er hovedopp-gaven til Omsetningsrådet å få til en effektiv regulering av markedet for ulike jordbruksprodukter, og da til lavest mulig kostnad. Reguleringen skal være til fordel for hele næringen, både for leverandører til landbrukssamvirket og for dem som leverer sine varer til andre markedsaktører. Kostnadene med tiltakene som rådet godkjenner, dekkes gjennom omsetningsavgiften, som kreves inn fra produsentene. Omsetningsrådet er ansvarlig for å legge fram forslag til avgiftssatser, men satsene må endelig fastsettes av Landbruks- og matdepartementet.

Jeg vil vise til at representanten Trældal i muntlig spørretime den 24. mars sa følgende:

«Når vi går inn på Landbruks- og matdepartementets egne nettsider, registrerer vi at de fra 1. april ønsker å sette opp omsetningsavgiften på egg. Man ønsker altså å øke eggprisen med 40 øre, og det ønsker man å gjøre av den grunn at man har 2 100 tonn på lager – dermed skal man altså sette opp prisen.»

Dette viser at Trældal ikke er kjent med innholdet i markedsreguleringen i norsk landbruk og hva omsetningsavgifter er. Det er altså produsentene som betaler omsetningsavgiften gjennom trekk i sin avregningspris. Eggprisen ble derfor ikke økt med 40 øre pr. kg på grunn av de tiltakene som jeg har nevnt, men derimot får bøndene dårligere betalt. Jeg har lyst til å understreke at jeg også finner det overraskende at representanten Trældal ikke går nærmere inn i hva omsetningsavgiften er, og hvem som belastes denne.

Jeg vil understreke at det er viktig at bransjen, og da spesielt Nortura som markedsregulator, tar det nødvendige ansvar for tilpasning av eggproduksjonen til forbruket, og det både før og etter omleggingen i 2012.

Torgeir Trældal (FrP) [12:10:39]: Jeg lytter til det statsråden sier, og jeg registrerer at jeg nok en gang ikke får svar på det spørsmålet jeg stiller. Jeg spør om statsråden kan garantere at man får tømt lageret uten å destruere egg.

Det statsråden nå gjør, er at han står og siterer fra en pressemelding fra sitt eget departement, som jeg leste for fjorten dager siden. Jeg spør statsråden nok en gang, og håper, med all respekt, at statsråden kan gi meg et svar: Kan man få ned lageret uten å lage eggedosis av flere tusen tonn egg?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:11:15]: Det som var intensjonen med mitt første svar, var å orientere Stortinget om at vi har et velfungerende system for regulering av dette markedet som av andre markeder innenfor landbruket. Det er Omsetningsrådet som sammen med markedsregulator har som funksjon å sørge for at vi får balanse. Når det blir overproduksjon, er det altså bøndene som må betale for det. Derfor har også selvsagt landbruket selv og bøndene interesse av å unngå en overproduksjonssituasjon. Når vi nå har kommet i en slik situasjon, har altså Nortura og Omsetningsrådet iverksatt tiltak. De tiltakene virker. Min ambisjon er jo selvsagt at en skal unngå å destruere egg. Nortura har sagt at man ønsker å øke etterspørselen, og at en ønsker å unngå destruksjon ved f.eks. å bruke egg til dyrefôr.

Torgeir Trældal (FrP) [12:12:11]: Jeg registrerer at jeg fortsatt ikke har fått svar på spørsmålet.

I det første svaret til statsråden antydte han at jeg ikke har forstått hvordan omsetningsavgiften virker, så, med all respekt, hvem som har rett eller galt her, vil jeg ikke gå inn på her og nå. Men hvis man spør næringen selv, sier man at hvis man setter opp omsetningsavgiften til 40 øre, at bøndene får 40 øre mindre betalt for eggene pr. kg, må

jo forbrukeren betale i den andre enden. Om man ellers i systemet i den rød-grønne verden skal få bukt med alkohol og tobakk, hva gjør man da? Da setter man opp prisene, slik at det ikke blir kjøpt så mye. Her gjør man akkurat det samme. Man setter opp prisen for å få solgt mer – så forstå det den som vil forstå!

Statsråd Lars Peder Brekk [12:13:02]: På nytt må jeg bare gjenta at vi har et velfungerende system for regulering av dette markedet i landbruket, som ellers i landbruket.

Det er interessant å merke seg hvordan Fremskrittspartiet blir svært bekymret for forsyningssituasjonen for egg rundt påske. Det skjer år etter år. Bekymringen begynner med at norske høner ikke til enhver tid verper det antall egg som forbrukerne spiser eller lager påskepynt av. Vi skulle gjerne hatt mer markedsorienterte høner som tilpasset eggleggingen til disse høytidene, men det finnes ikke. Derfor har vi systemer som ivaretar markedsreguleringen. Min ambisjon er å unngå destruksjon av egg. Min ambisjon er å sørge for at markedet avtar. Det grunnleggende poenget med markedsreguleringen er at næringen selv skal ta ansvar for å tilpasse produksjon etter etterspørsel – og det skjer i dette tilfellet.

Spørsmål 15

Laila Marie Reiertsen (FrP) [12:14:16]: Eg tillèt meg å stilla følgjande spørsmål til arbeidsministeren:

«I Bergens Tidende 23. mars i år kan man lese om ansatte og beboere i bofellesskap for psykisk utviklingshemmede som ser positivt på den såkalte «oljeturnusen», dette fordi man forholder seg til færre og bedre kvalifiserte ansatte. Beboerne får en mer stabil rytme, mer søvn, mindre utagering, lavere medikamentbruk – rett og slett et bedre dagligliv. Samtidig får de ansatte lengre friperioder til en bedre planlegging. Men Fagforbundet er negativ.

Hva mener statsråden?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:14:50]: Jeg skal i dag besvare to spørsmål som omhandler samme problemstilling, om arbeidstid.

Våre arbeidstidsregler bidrar til at vi kan ha et samfunn med høy yrkesdeltakelse og hvor personer med ulike omsorgsoppgaver og behov kan delta. Samtidig er Regjeringen opptatt av å legge forholdene til rette slik at omsorgsinstitusjoner og i og for seg alle andre virksomheter skal få anledning til å drive sin virksomhet på en god måte.

Problemstillingene knyttet til arbeidstid og behovet for alternative arbeidstidsordninger er kompliserte og berører viktige interesser både for pasienter/brukere og arbeidstakere. Jeg vil derfor følge utviklingen på området nøye.

Brukernes behov må selvsagt stå sentralt når offentlige tjenester skal organiseres og turnuser settes opp. Arbeidstidsordninger med spesielt lange vakter, og særlig hvor disse går etter hverandre, kan imidlertid ha negative helseeffekter, og sannsynligheten for feil og ulykker øker. Samtidig kan det være vanskelig å kombinere med familieliv.

Som en følge av implementeringen av arbeidstidsdirektivet i arbeidsmiljøloven ble Arbeidstilsynets generelle dispensasjonsadgang i 2006 begrenset i forhold til 1977-loven. Begrensningen medførte at tilsynet ikke lenger fikk generell myndighet til å dispensere utover direktivets krav til daglig og ukentlig arbeidsfri. Derfor ble det lagt opp til at avvikende arbeidstidsordninger i større grad enn tidligere skulle avtales mellom partene.

Ved inngåelse av avtaler om avvikende arbeidstidsordninger vil ulike interesser og behov uunngåelig måtte avveies mot hverandre. Et eksempel hvor denne avveiningen må foretas, har vi i den aktuelle turnussaken fra Bergen. For å ivareta de ulike hensynene er det for den typen saker hvor avvikene er veldig omfattende i forhold til arbeidsmiljøloven, valgt et system hvor det ligger til fagforeninger av en viss størrelse å avtale slike ordninger. Jeg legger til grunn at denne kompetansen praktiseres forsvarlig, og at det foreligger tungtveiende grunner for ikke å avtale en arbeidstidsordning partene lokalt er enige om. I den forbindelse vil jeg følge nøye partenes praksis i denne type saker.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [12:16:52]: Eg takkar for svaret.

Det viser seg òg i denne saka at det er fagbevegelsen sentralt i Oslo som skal avgjera kva som er best for arbeidstakarar og bebuarar og arbeidsgivar i Bergen kommune. Meiner verkeleg statsråden at dette er rett veg å gå for alle partar som er involverte?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:17:06]: Som jeg sa, er dette saker hvor man har veldig tungtveiende interesser opp mot hverandre. Man har brukernes interesser, men så dreier det seg altså om et veldig stort avvik fra de alminnelige turnusordningene, et avvik som er så stort at vi kan altså ikke i henhold til EU-lovgivningen ha en generell dispensasjon for Arbeidstilsynet til å gjøre dette. Det man da har laget, er et system hvor det fordres at partene er enige, og hvor den enigheten er lagt sentralt til de større organisasjonene. Jeg tror det understreker betydningen av at man må se helheten i dette, og man må se på hvilke effekter det har for arbeidslivet generelt. Det er bakgrunnen for at man ikke alene lar dette ligge på et lokalt nivå.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [12:17:56]: Eg takkar igjen for svaret.

I 2008 utdanna ein 6 000 innan helsefaga, men 6 700 slutta. I dagens samfunn innan helse står ein framfor mange utfordringar for at tilsette framleis skal vera i jobb og for å rekruttera for framtida, og ein bør sjå på ulike fleksible arbeidstidsordningar, løn og andre incitament for å få dette til.

Kva har statsråden tenkt å føreta seg i forhold til denne utfordringa?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:18:26]: Jeg vil bare understreke at etter hva jeg har fått opplyst fra partene, foreligger det ikke noen saker ennå, heller ikke i saker

i forhold til Bergen, hvor det er sagt nei på noen måte til de turnusordningene. Det er gitt dispensasjoner i alle de sakene som har vært oppe. Så har man nå, etter det jeg har fått opplyst, to saker hvor det formelt ikke er søkt om dispensasjon, men hvor man diskuterer hvordan ordningen kan tilrettelegges. Jeg understreker at vi vet at vedvarende turnus fører til store helseproblemer. Vi vet at f.eks. brystkreftfaren blant kvinner er større blant kvinner som jobber nattskift og turnus. Derfor er det også min oppgave som arbeidsminister å sørge for at vi har gode skift- og turnusordninger som ivaretar også arbeidstakernes interesser.

Spørsmål 16

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:19:18]: «Flere kommuner har eller vurderer alternative turnusordninger. Dessverre er det vanskelig bl.a. fordi fagforeningene sentralt i praksis har «vetorett», og fordi godkjenninger innvilges for korte perioder, noe som skaper stor usikkerhet. Et alternativ kan være at all endring av arbeidstiden utover ti timer skal godkjennes av Arbeidstilsynet etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeningene lokalt.

Vil statsråden støtte et slikt forslag hvis det gir bedre vilkår for de ansatte og bedre tilbud for brukerne?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:20:05]: Representanten Røe Isaksen deler nok min erkjennelse av at fastsettelse av arbeidstid er et vanskelig tema. Jeg kan også i forhold til dette spørsmålet fastslå at arbeidstid er viktig for samfunnet og næringslivet og viktig for den enkelte både som privatperson, pasient/bruker og som arbeidstaker.

Når det gjelder representantens konkrete forslag, antar jeg at når representanten Røe Isaksen refererer til arbeidstid «utover 10 timer», sikter han til en utvidelse av den daglige alminnelige arbeidstid.

Loven åpner allerede i dag for at fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om dette. Dersom det er behov for svært avvikende ordninger, er det, som jeg nevnte i mitt forrige svar, tradisjon for at partene etter nøye avveininger sammen kommer fram til løsninger som er gode for alle berørte. Det er også naturlig at hvis man kommer fram til svært avvikende ordninger, bør de gjøres tidsbegrenset, slik at man kan evaluere dem både i forhold til pasienter/brukere og arbeidstakere.

Arbeidstiden og spesielt det å arbeide mye ubekvem arbeidstid er også sterkt knyttet til lønn, med andre ord knyttet til sentrale elementer i forholdet mellom partene. Det synes derfor lite naturlig at Arbeidstilsynet skal gå inn og avgjøre slike «interessekonflikter». Det vil etter mitt syn sette tilsynet i en vanskelig rolle. Dagens system fordrer imidlertid at partene er seg sitt ansvar bevisst, noe jeg forutsetter at de vil være også i fremtiden. Som jeg sa i mitt forrige svar, skal jeg følge denne situasjonen nøye.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:21:34]: Jeg er glad for at statsråden skal følge med på saken, for vi vet at vi har

enorme utfordringer innenfor pleie- og omsorgssektoren, og er det én ting det er bred enighet om i det politiske miljøet i Norge, er det at vi kommer til å trenge flere ressurser og flere ansatte innenfor pleie og omsorg i årene som kommer.

Jeg har lyst til å understreke at man skal ha anstendige vilkår på arbeidsplassene i Norge. Jeg har også lyst til å understreke at jeg er veldig positiv til at kommunene engasjerer de tillitsvalgte og har en aktiv og levende dialog med de tillitsvalgte. Hvis man bruker eksemplet fra Bergen som utgangspunkt, som forrige spørsmålsstiller tok opp, viser det seg at brukerne er fornøyd, de ansatte er fornøyd, dette er forankret hos lokale tillitsvalgte, men det er en frustrasjon i at prosjektene bare blir godkjent for et år av gangen, og at det da krever godkjenning sentralt – ikke lokalt. Vil statsråden gjøre noe med det?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:22:39]: Som representanten også selv understreker, er det her behov for en avveining mot hensynet til et godt arbeidsmiljø. Som jeg har understreket i mitt tidligere svar, kommer vi ikke unna at denne type turnusordninger og skiftordninger er veldig krevende helsemessig for dem som jobber. Men vi har dem, og vi har laget gode systemer – selv om man, som jeg skjønner, kan være uenige om de er gode – for hvordan man skal ivareta den interesseavveiningen.

Så ligger altså dispensasjonsadgangen til den sentrale fagforeningen. Bakgrunnen for det kan vi sammen reflektere over. Det er ikke alltid gitt at de lokale nivåene er de beste til å se de langsiktige konsekvensene. De lokale nivåene kan noen ganger føle press i forhold til løsninger osv. Derfor har vi i mange sammenhenger overlatt til det sentrale nivået å treffe den endelige beslutningen. Men jeg understreker to ting: Vi har ikke, etter det jeg har fått opplyst, fått noen nei sentralt. Det er det ene. Jeg understreker også at jeg forutsetter at når partene lokalt er enige, skal det tungtveiende grunner til for at man sentralt skal være uenig.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:23:51]: Det er i og for seg riktig at man ikke har fått noen nei som sådan, men en av utfordringene her er jo at godkjennelsen fra sentralt hold innvilges for kortere perioder av gangen. Per dags dato er det altså sånn at Bergen kommune, de lokale tillitsvalgte og brukerne er usikre på om de nok en gang vil få innvilget det som pr. i dag er forsøksprosjektet.

Jeg har også lyst til å vise til et prosjekt i Skien kommune, en kommune som var, og er, styrt av Arbeiderpartiet, hvor det nettopp var innsigelser fra Fagforbundet sentralt som gjorde at prosjektet, som riktignok hadde en litt annen innretning enn det i Bergen, måtte avsluttes. Det var veldig mange lokale tillitsvalgte, lokale medlemmer av Fagforbundet, misfornøyd med.

Jeg har lyst til å gi statsråden en konkret utfordring: Noe av det man kan få til med disse prosjektene, er flere heltidsstillinger. Flere kan gå fra uønsket deltid til heltidsstillinger. Vil statsråden se på om dette kan brukes mer aktivt flere steder for å gi flere tilbud om en heltidsstilling, ikke uønsket deltid, som i dag?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:24:55]: Jeg vil bare understreke igjen det jeg har sagt. Jeg hører at representanten er mer fokusert på ett år kontra hvor man legger beslutningsmyndigheten. Det er et forsøksprosjekt, og det er for å få en mulighet til å evaluere det. Når det gjelder bekymringen for om man får det eller ikke, er det heller ikke nå noen søknader inne; man er i en dialog. Jeg tror at hvis man legger retorikken litt til side her, så skal man kunne klare å få en enighet om det hvor man ivaretar alle de viktige punktene.

Når det gjelder dette med heltid og deltid, er det et større spørsmål som jeg ikke skal gå konkret inn på her og nå.

Presidenten: Da er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [12:29:06]

Referat

1. (287) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og NHO Service vedrørende opprettelse av tariffavtale i virksomheter innenfor helse og omsorg, attføring og bedriftshelsetjeneste (Lovvedtak 43 2009–2010))
 2. lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 45 2009–2010))
 3. lov om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven) (Lovvedtak 37 2009–2010))
 4. lov om vergemål (vergemålsloven) (Lovvedtak 36 2009–2010))
 5. lov om endringer i sjølova mv. (Lovvedtak 35 2009–2010))
 - er sanksjonert under 26. mars 2010.
2. (288) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver) (Lovvedtak 42 2009–2010))
 2. lov om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (Lovvedtak 40 2009–2010))
 3. lov om endringer i barnelova mv. (Lovvedtak 39 2009–2010))
 4. lov om endringer i helseregisterloven og helsepersonelloven (nasjonalt register over hjerte- og karlidelser, adgang til å gi dispensasjon fra taushetsplikt for kvalitetssikring, administrasjon, planlegging og styring av helsetjenesten) (Lovvedtak 44 2009–2010))
 - er sanksjonert under 9. april 2010.
 - Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
3. (289) Endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.) (Prop. 104 L 2009–2010))
 - Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.

4. (290) Endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (Prop. 103 L 2009–2010))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
5. (291) Endringer i lov om merking av forbruksvarer mv. og i enkelte andre lover (Prop. 99 L 2009–2010))
6. (292) Endringer i lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram (Prop. 102 L 2009–2010))
7. (293) Endringer i barnehageloven (Prop. 105 L 2009–2010))
Enst.: Nr. 5–7 sendes familie- og kulturkomiteen.
8. (294) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 157/2009 av 4. desember 2009 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2009/49/EF av 18. juni 2009 om visse opplysningskrav for mellomstore selskap og plikta til å setje opp konsernrekneskap (Prop. 100 S 2009–2010))
Enst.: Sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
9. (295) Endringer i sentralbanklova (Prop. 101 L 2009–2010))
10. (296) Samtykke til å sette i kraft en overenskomst om opplysninger i skattesaker mellom Norge og Bahamas-samveldet, undertegnet i Paris 10. mars 2010 (Prop. 109 S 2009–2010))
11. (297) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009 (Meld. St. 10 2009–2010))
Enst.: Nr. 9–11 sendes finanskomiteen.
12. (298) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Sonja Irene Sjøli om bedre rettsikkerhet for pasienter (Dokument 8:106 S 2009–2010))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
13. (299) Endring i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) (Prop. 94 L 2009–2010))
14. (300) Endringer i straffeloven 1902 m.v. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd) (Prop. 97 L 2009–2010))
Enst.: Nr. 13 og 14 sendes justiskomiteen.
15. (301) Endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) (Prop. 95 L 2009–2010))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
16. (302) Pensjoner frå statskassa (Prop. 96 S 2009–2010))
17. (303) A) Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens Pensjonskasse B) Endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009) (Prop. 107 L 2009–2010))
Enst.: Nr. 16 og 17 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
18. (304) Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2009 (Dokument 2 2009–2010))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
19. (305) Lov om varer av edelt metall mv. (Prop. 98 L 2009–2010))
20. (306) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om etablering av et test- og demonstrasjonsprogram «Demo 2020», for havvindteknologi i Norge (Dokument 8:107 S 2009–2010))
Enst.: Nr. 19 og 20 sendes næringskomiteen.
21. (307) Endring i statsbudsjettet for 2010 under Samferdselsdepartementet (kjøp av flyruter) (Prop. 106 S 2009–2010))
22. (308) Utviding og finansiering av Bergensprogrammet (Prop. 108 S 2009–2010))
23. (309) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Per Sandberg, Bård Hoksrud, Ingebjørg Godskesen, Jan-Henrik Fredriksen og Arne Sortevik om fullfinansiering av Trondheimspakken (Dokument 8:108 S 2009–2010))
Enst.: Nr. 21–23 sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.31.